

РІК XXI. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 23-го січня 1913. Ч. 4. VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, January 23, 1913. М. 4.

Нечуване обманьство.

Дня 8. с. м. арештовано в Сінсі-наті, О., Вільгельма Воколка, бувшого лосра (адвоката) в Пітсбургу, котрий натягнув деякі славянські заповомові організації на округлу суму 300 тисяч доларів! В. Воколек родом Чех, а в Америці ухвалив за Словака. Не хотючи в чесний спосіб заробляти на житє, забажав в легкий спосіб прийти до гроша. Пізнавши спосіб урядованя по славянських заповомових організаціях, став у спілці з иншими людьми організувати на папери відділи до тих організацій. Якійсь час платив за тих видуманих собою членів місячні вкладки чи розмети, а потім робив одного чи двох-трох членів умерлими, виповняв нібито в імені братств всі потрібні формуляри і забрав гроші до своєї кишені. Сю злодійську роботу провадив Воколек від 1906-го року і був би вив даліше, якби не вмівся був до сеї справи почтовий уряд.

Воколек оперував головню на Вестах*) (в західній часті Зл. Держав) або у полудневих стейтах. Се він робив нароком, щоби урядники натяганих ним організацій не могли сконтролювати його злодійської діяльності. Він закладав нібито нові братства, вписував їх до ріжних славянських організацій, платив за існуючих в його уяві членів якийсь час місячні вкладки, а коли лістав посмертне за померлих членів (котрі ніколи не жили) — відступав з дотичним відділом з одної (вже обкраденої) організації і приступав до якоїсь иншої, щоби і ту у відповіднім часі ограбити. Видуманим через Воколка членам приходили що тижня часописи (органи тих заповомових інституцій, у яких стояли зложені Воколком братства), але їх, очевидно, не було кому відбрати... До почтового уряду в Гомстед (у тім місті знаходиться осідок гол. уряду „Соединенія“) вертали кожного тижня великі стоси газет (Американський Руський Вєстник), яких дотичні почтові уряди не могли доручити адресатам (бо їх ніколи на світі не було). На сю саму справу звернув також пильну увагу почтмайстер з Чілікот, О., Перрі і дав про се знати почтовому інспекторови в Сінсінаті, О., Грісволдові. Сей наняв зараз детективів, а детективи шукали за виновником доти, доки його не віднашли. Воколка арештовано в хвили, коли він в однім сінсінатським банку кешував (вимінював за готівку) один чек, випсаний на ім'я Гаррі Бендер. Почтмайстер з Чілікот і банкір Блекер розпізнали в арештованім того, котрий під іменем Анди Майлс робив свої злодійські інтереси в Чілікоті. Арештований швіндлер не хотів спершу до нічого признати ся, але коли побачив в руках поліції свій куфер, не міг даліше викручувати ся і висповідав усі свої погані вчинки, та виявив навіть деяких своїх

спільників. Одним з них має бути бувший активний а тепер почетний предсідатель „Нар. Слов. Сполку“, Ант. С. Амброзе, а другим — теперішній фінансовий секретар „Соединенія“, Юлій Егрецький. Перший з них знаходиться ще на волі, другий зівстав арештований.

У куфрі Воколка найдено багато пофалшованих ним актів, кільканайцять підроблених печаток братських і парохіальних, відтак понумеровані пера, якими підписував свої видумані імена (а мав їх щось 30!) і т. п. річи. Усе те передала поліція в руки почтового уряду, котрий спричинив ув'язненє Воколка. На арештованого наложено зарук в квоті \$5,000.00, а що сеї зарук він не міг достарчити, то його осаджено в тюрмі, де буде сидіти аж до судової розправи, що відбудеть ся аж десь в червню б. р.

Воколек признав ся, що побрав від всїляких заповомових організацій протягом 6 літ округло \$300,000. З кожної посмертної квоти він діставав лишє \$350, а останком (\$650) ділили ся його спільники. Сей славний обманець мав добре живо особливо тоді, коли у тій місцевості, де було „його“ братство, лучила ся якась катастрофа. Так прим. в Чілікоті, О. підчас динамітового вибуху в р. 1909 згинуло 14 Угорщан. Воколек зараз там явив ся і нібито ідентифікував чотирох „своїх“ членів, за котрих дістав посмертне в сумі 4,000 доларів.

Воколек признав ся, що зложені ним фіктивні братства були такі:

Для „Соединенія“: ч. 419. в Паркерсбурзі, В. Ва.; ч. 446. в Гунтінгтоні, В. Ва.; ч. 423. в Маріетті, О.; ч. 572. в Джеферсонвілі, Інд.; ч. 473. в Чілікоті, О. — разом 5 сполків.

Для „І. Кат. Слов. Єдноти“: ч. 538. в Паркерсбурзі, В. Ва.; ч. 544. в Галліполісі, О.; ч. 574. в Портсмаві, О. — разом 3 сполки. Задумав заложити ще одно число в Лексінгтоні, Ки., але якось від сеї гадки відступив і братства „не зорганізував“.

Для „Нар. Слов. Сполку“: ч. 641. в Маріетті, О.; ч. 620. в Айронтоні, О.; ч. 624. в Геттесбурзі, Ки.; ч. 639. в Нью-Олбані, Інд. — разом 4 сполки.

Для „Общества“: ч. 29. в Паркерсбурзі, В. Ва.; ч. 94. в Маріетті, О. і одно число в Пойнт-Плезенті, О., з якого однак не витягнув ніякої підмоги.

Для „Пеннс. Слов. Єдноти“ заложив два сполки, а саме в Бічвуді, В. Ва. і в Сіморі, Інд., але впевняє, що в обох тих сполках „не умер“ ані один член, отже не мав з них ніякої користі.

Для „Слов. Ев. Єдноти“ заложив два числа: ч. 171 в Гунтінгтоні, В. Ва. і одно число в Шелбівілі, Інд.; у тім посліднім числі не умер ніхто.

Із повисшого виказу бачимо, що жертвами Воколкових маніпуляцій були передовсім Словаки і угорські Руснаки. В пітсбурьським „Русині“ згадує ся також загально про „Союз“, а „Амер. руський Вєстник“ наводить навіть один відділ Р. Н. Союзу, який Воколек мав заснувати, а іменно в

Паркерсбурзі, В. Ва. Не знати про котрий тут „Союз“ мова, бо в нашім Р. Н. С. не було ніколи ніякого відділу в Паркерсбурзі і про таку місцевість нема ніякої згадки в урядових актах нашої організації. Значить ся, хтось тут збрехав: або сам Воколек або редактори обох названих в горі часописів. Виказ заложених Воколком братств ми перебрали з „Словенського Деніка“, що виходить в Пітсбурзі, а там нічо не говорять про „Союз“.

Все, що ми тут написали про небувале доси між американськими Славянами обманьство, зрефеновано на підставі тих вістий, які були подані в инших часописах. Не можемо ручити за правдивість кожного надрукованого тут слова, хоч про особу самого Воколка і про його швіндлі не може бути найменшого сумніву. Котрі організації (зглядно їх члени) потерпіли найбільше і на яку суму обчистили їх опуст Воколек — се покаже ся докладно доцєрва у слідстві, а евентуально на судовій розправі. Нам тільки прийде ся на сім місці зложити своє спочуте потерпівшим нашим братам-Славянам, котрих обдурять тут на всі боки і чужі і „свої“ аж до семої шкіри. Жалко нам бідних людей, але — щож ми на се порадимо?...

ПРОТОКОЛ

з XII. Головної Конвенції Руського Народного Союзу в Америці, котра відбула ся на днях 9—14 вересня 1912 р. в Wilkes Barre, Pa.

(Дальше).

З черги наступило:

Справозданє редактора „Свободи“, п. Осипа Стеткевича.

У своїм справозданню п. Стеткевич пояснив, хто і з якої причини покликав його на редактора органу Р. Н. Союзу. Він обняв своє урядованє з днем 1. падолиста 1910 року, а уступив з посади з кінцем місяця падолиста 1911 р., спонуканий до сего деякими ухвалами, запавшими на спеціальнім засіданню Екз. Комітету дня 15. падолиста 1911 р. Справоздавець розповів докладно, яка була ситуація в Р. Н. Союзі тоді, коли він обіймав редакцію „Свободи“, а яка була тоді, коли він уступив зі свого становища. Зміна напрямку в редагованю часописи не була впливовою якоїсь амбіції редактора, ані амбіції котрогось з членів головного уряду організації, але спричинили її деякі наші сьвященники, котрі хотіли замінити „Свободу“ на свій становий орган, а тимсамим бажали мати в „Союзі“ більші права, ніж їм після статута організації належали ся. Коли в „Свободі“ появило ся коли якесь вільнійше слово, особливо з критикою деякого сьвященника, наші панотці робили зараз ріжні з'їзди і протести, а коли се не помагало — стали у своїх органах („Душпастир“ і „Заокеанська Русь“) нападати наперед на редактора, а відтак і на членів гол. уряду, зглядно Екз. Ко-

мітету. В результаті стали появляти ся у „Свободі“ такі статі як „Думки на часі“, „Голоси людю“ і т. п. „Чи я тут завинив — кінчив свій звіт п. Стеткевич — се лишю осудови Сьвітлої Конвенції, але одну річ мушу тут виразно зазначити. Я не руководив ся в редагованю „Свободи“ ніяким засліпленєм, ніякою партійністю, ніякою злобою чи ненавистю. Маючи перед членами Р. Н. Союзу відвічальність за редагованє їх органу, я старав ся трактувати з рівним правом всіх членів організації, без огляду на їх вузко-партійні погляди. Придержуючи ся у редагованю „Свободи“ програми національно-демократичної, я ніколи не виступав проти нашого духовенства, але разом з тим я старав ся недопустити до сего, щоби керма Р. Н. Союзу опинила ся вилучно в руках сьвященників. Наколи наше духовенство потребує своєї власної, станової організації — нехай собі її заложить, а Р. Н. Союз був від початку свого істнованя народний і таким повинен остати на далі!“ (Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕНЄ

до всіх Вп. Урядників місцевих відділів Р. Н. Союзу.

Сим повідомляє ся, що руські календарі зі-стали розіслані сими днями слідуючим відділам, чч.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 49, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 65, 66, 69, 72, 73, 74, 79, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 94, 95, 97, 98, 99, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 115, 116, 120, 121, 123, 126, 127, 128, 129, 130, 134, 135, 136, 137, 138, 141, 144, 146, 147, 148, 149, 150, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 166, 167, 168, 169, 172, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 183, 263.

Простить ся Вп. Урядників дотичних відділів, щоби зголосили ся по календарі до місцевих або сусідніх експресових офісів.

Притім звертає ся увагу, що до нинішнього дня не надіслали нам повншої табельки отсіх відділів: 9, 14, 21, 26, 32, 34, 35, 39, 43, 44, 46, 48, 50, 61, 64, 67, 68, 70, 71, 75, 77, 78, 83, 89, 93, 96, 100, 103, 105, 114, 117, 118, 119, 122, 124, 125, 131, 132, 133, 140, 142, 143, 145, 151, 152, 154, 164, 171, 173, 181, 182, 187, 189, 190, 196, 199, 200, 207, 212, 216, 228, 229, 231, 236, 238, 240, 241, 244, 252, 256, 257, 261, 272, 275, 277, 279, 280, 281, 282, 287, 289, 291, 300, 302, 304, 305, 306, 311, 312, 315, 319, 325, 328, 333, 338, 340, 343, 345, 348, 350.

Ім'я Братства або Товариства

Відділ, число

Післати на адресу секретаря, яка звучить:

...С. 17...

Руських календарів приміри.

Словенських календар. прим.

Замітна: Випинок повисший мусить бути потверджений братською печаткою і підписом секретаря.

Уряд Р. Н. Союзу.

*) Вєстами називають наші люди, хоч не-маєство, усі ті стейти, що положені на захід від Пенсильванії.

Дописи.

3 Granville, N. Y.

В неділю дня 12-го січня відбуло ся в тутешній парафії представлення „Віфлемська Ніч“. З других плейзів оголошували наперед в „Свободі“ о своїх представленнях Різдяних, але ми не могли свого публічно заповідати, бо се був перший крок на тім поли і заходила обави, чи труд увінчає ся добрим успіхом.

Нині вже сміло можемо поведичитись, що представлення удало ся під кожним зглядом знаменито.

З біючим серцем ожидали аранжери представлення того дня і питали ся одні других: чи схотять прийти парафіяни, а як прийдуть — чи удасть ся штука. Але обави що-до гостей скоро розвіялась, бо зголосило ся тільки, що треба було розділити на два представлення: пополудневе і вечірне. Розходило ся ще о грунах наших молоденьких артистів, котрі ще ніколи не були на сцені. Але і вони списали ся знаменито. Грала сміло, певні себе і зі розумінням своїх роль. А були се, крім 3 царів, самі шкільні діти. Се перше представлення театральне в історії нашої парафії. Мабуть не було і одної душі, яка не була би на представлення, а деякі були два і три рази, бо на жадане тих, котрі не могли бути в неділю, або може не довіряли, відіграно ще третій раз на Новий Рік.

Тепер аматори, задоволені зі свого попису, тішать ся сердечно, а межі родичами і парафіянами загальна радість і одушевлення, що і в їх парафії докінчало ся діло, яке другим приносить честь і славу.

Річ ясна, що до сего представлення треба було вложити много труда, але і се певне, що труд не пропаде марно.

Отсе є приклад, що в кожній парафії і на кождім плейзі, де нема „кікерів“ там священик і учитель можуть спокійно вятись до просвітної праці і можуть бути певні, що буде признака і признане. Але де за богато „босів“, а все кожний розумніший від другого, а кожний лем смотрить бізнесу або гонору, там праця просвітна неможлива. Такі мудрагелі і самолюби лем кириють роблять і кидають колоди під ноги тим, що хотіли би трудитись.

Подаючи отсе радісну нам новинку до відомости чесних читачів „Свободи“, скажемо дещо при однім заході за наш плейз, бо відай не було ще дописи звідси в „Свободі“.

Отож наш плейз лежить троха осторонь від „великого світа“, в гористій околиці на границі стейту Вермонт, куди наші люди рідко заходять. Єдиний заробок тут то робота в стейтових кворах, а шпанів нема, за то нема у нас диму і смороду фабричного, але чистий, правдиво гірський і дуже здоровий воздух. Для слабих на груди єдина поміч. Робота йде добре а і плата не зла як до роботи: найменша \$1.44 денно, але заробляють і вище двох долярів. В місці єсть церкв і школа. Парафія розтягає ся на стейти Нью Йорк і Вермонт. В парафії є два брацтва: одно в Соединенію а друге в „Союзі“, а вірні в головній часті з Угорської Руси. Крім них є троха Галичан з Ліського повіту, а всі разом живуть в мирі і любові.

Парафіяни.

3 Watervliet, N. Y.

Довідавшись про се, що в Водервліт буде ніколаївський вечір, постановив я приїхати і побачити. На 7-му годину був я вже в церковній галі, котра мимо своєї просторости

була вже майже виповнена. Перед естрадою розсів ся цілий рій руської дівчорі, а очка їх звернені в сторону куртини, котра має піднести і розкрити їм тайну їх радісного ніколаївського, дарункового свята... Ожиданнє сповнилось, занавіса улітає в гору, а перед очима усіх оказує ся на естраді гарно угрупований, великий мішаний хор. На задній стіні видніє вінцями прибраний образ св. О. Николая. Із вступного слова, виголошеного місцевим священиком, о. Еміліаном Вартошом почули присутні, що цілю таких церков між иншим є то, щоби і в старших і в молодших взбудити ідею патріотичного духа, бо „ми Русини, щоб могли краще розвиватись, мусимо бути патріотами!“...

Відтак почалась перша вокально-декламаційна часть вечерка з слідуючою програмою: „О хто, хто Николая любить“ і „Зазвенімо“. Обі ті пісні випали знаменито; перша подобалась своєю повагою, чувством і милою гармонією, а друга ціврала усіх своєю грімкою вервою і кличем: „покажімо, що ще сила в нас, що за нашу волю ми боротись все готові!“... Слідувала декламація („Наша Мати“) прегарно виголошена Евою Ренчковською. Потім мішаний хор відспівав три кусні: псалом „Господи устні“, мурмурандум (із пісні „Боже з неба“) і сейчас потім грімке „Шумі Маріца“ (болгарський нац. гимн.) Видно, що той пункт аж надто припав до вподоби публіці, бо хор мусів се кілька разів повтаряти. По дуже красній, патріотичній з чувством виголошеній (Й. Урбаном) декламації, відспівав дівочий хор (терпет) ось ті пісні: „Піснь вознесем людіє“, „Рече та стогне“ і „Рікою на водах“; чиста інтонація, сміле атакване і гарна мелодія викликали гучні оплески і повторення сеї точки.

Шестим є раду пунктом програми був діточий хор, переплітаний декламаціями. Більше як сотка малої дівчорі відспівала в три голоси збірку з шістьох пісень, а малих співаків нагороджувала публіка грімкими оплесками (а по вечерку солоденьким ісе креам-ом...), особливо за кінцевий живий „Марш руських дітей“ і грімке „Гурра“. Найбільше оплесків між декламаторками зібрала мала Маргрет Бейчлер, котра декламувала три вершки; та дівчинка Айришка, вже другий рік ходить до тутешньої руської школи і пильно вчить ся руського язика, належить до хору і бере участь у вечерках.

Перед самим представленням, коли аматори характеризувались і змінано декорації, виголосив С. Бабяк перед куртиною смішний монолог („Жид при війську“) і знаменито „забив час“ і убавив всіх. Відтак відіграно представлення: „Гостина св. О. Николая“. Грала слідуючі: Й. Урбан (св. Николай), Марія і Ева Ренчковські (Ангел І. і ІІ.), Ю. Опалка (Антипко), Й. Потоцький і А. Спак (парібки). Аматори всі без винятку грала дуже добре, придержуючись точно правил і приписів драматичних; впрочім тут аматори мають добру драматичну школу і в тім наурямі солідно вишколюють ся.

При кінці представлення було роздане дарунків; видно що в Водервліт родичі розумно люблять своїх діточок, коли св. Николай аж унів при роздаванню так численних і гарних подарунків; не поминув і присутних тут п'яток (чотирох руських і один італійський) своїх по чину братів-сестрів і дав їм свої подарунки. Відтак було кінцеве слово а на закінчене відспівав хор (получений: мішаний дівочий і діточий) збірку відповідно дібраних пісень (коляди і світські).

Як концертна так і драматична часть сего вечерка випали вповні артистично. Устроєне такого вечерка коштувало безперечно багато великого труда і праці але за то тутешня сцена знов віднесла „культурний“ триумф і славу як перед своїми так і многими присутними Американцями. Хорами диригував і у представленню режисерував місцевий душпастир о. Еміліан Бартім, котрий весь свій час, сили і здоров'я посв'ячує тут праці церковно-народній. Зачуваю, що тутешні парохіяльні хори (Троу, Cohoes і Watervliet) готують ся до спільного великого концерту, устроюваного по черзі в тих містах — гадка прекрасна! — отже до діла! — а тогди покажемо що „ще сила й воля в нас!“...

Присутний.

3 Youngstown, O.

Заходом кружка аматорів в Юнгстаун, О. відбуло ся дня 8. січня с. р. перше представлення в своїй власній галі, „Віфлемська ніч“.

Загально звісна та штука зробила великий ефект на людий сеї місцевости, котрі майже перший раз бачили своє рідне слово на сцені. Єсть се найлучшим доказом, що благородна праця на полі народнім віколи не хибить заміреної цілі, бо всі ті люди, котрі боялись (як звичайно наш Русин) всякої новації і кричали: „Не потрібно нам жадної кумедії ані циркусу“, — по представленню з великим одушевленням ждали, щоб ще раз повторити се представлення, позаяк ніколи ще щось так красивого і чудового не бачили. Єсть се великий поступ, бо таке одно представлення зробить більше користі, як сотки инших агітацій і пропаганд; живе слово промовить скорше до душі нашого чорнороба і переконає його, що народна штука, се одно з наймогутніших средств до пізнання свого рідного слова, його краси і його мелодії.

Представлення само собою випало надісподівано добре. Аматори, люди, котрі переважно перший раз бачили дошки сценічні, не пожалували своїх трудів і доложили всіх старань, щоб досягнути великої задачі. На першій місці треба спізнати д. Фурдаса, котрий цілковито зрозумів свою роль (Ірода) і відіграв її як правдивий артист. Спеціальна його вимова і характеристичні острі рухи цілковито гармонізували з суттю річі і зділали на слухачів грандіозне вражіння. Далше, д. Лев Кухтин, в роли жидка Мошка, був правдивою потіхою для публіки, котра кождо його появу витала сердечним сміхом і радістю, бо й справді рідко хто потрафив би відіграти з такою вервою нашого жидка, обманюючого „гоів“. Видно, що д. Кухтин студіював добре жите і поведене наших „національних“ жидів-павок, коли так вірно його віддав. Замітне і се, що д. Кухтин дістав свою роль в останнім дни і ані одної проби не був в силі зробити з всіма аматорами. Д. Семко Пушак, в роли Романа, віддав вірно тип нашого боліючого і віжного селянина. Його красна мелодійна вимова і модульоване голосу витиснули неодному слухачеві гарячу слізку з очей, а чудовий монолог „Руська земля, чи вона красна?“ майже кождого слухача переніс гадкою і серцем там, де та наша рідна і любима країна. Такими аматорами мало котрі місцевости можуть похвалити ся. Також і д. М. Полянський у своїй найтяжшій і найважнійшій роли, Емануїла, був неоцінений. Красна і виразна вимова, повільні старечі рухи і сміле поведіння на сцені викликали за-

гальне одушевлення і треба дивуватись, що д. Полянський, виступаючи перший раз на сцену, підняв ся такої великої задачі і так добре з нею вивязав ся.

Решта всі підрядні ролі випали дуже добре, а цілість гармонізувала з собою надісподівано красно. Також і спів хоральні, помимо, що короткий час не позволив вишколити їх до совершенности, зливались з цілістю представлення чудово, так що слухачі думали, що се справді хор ангелів, а не їх власних дітей співав.

Душею цілої вистави є безперечно місцевий парох, о. В. Задержковий, котрий вже третій рік працює невпинно над піднесенням і просвітою свого рідного народу, і котрий помімо ставлених йому колод через кількох загорільців з Іст Юнгстаун, згуртував всіх заточенців в одну велику і сильну громаду, виставив величавий і найкрасший в цілій Америці храм Божий, і свою власну хату, і котрого навіть чужі англійські місцеві часописи високо цінують і подивляють ся так велику працю. (Чит. The Youngstown Telegram, Jan. 7, 1913).

На велику похвалу заслугоє і те, що Юнгстаунчани мають в своїй хаті свої власні декорації.

Декорації ті малював звісний наш маляр Теодор Гладкий, а можна сказати, що вони найкрасні, які котра небудь инша громада посідає. Спеціально куртина, представляюча село, розкинене над Дністром-Славутицею, а на березі сидить під вербою кобзар — може зачислитись до творів штуки, бо навіть Американці, оглядаючи задрісним оком сей правдивий твір штуки, дивувались, що ті незвісні „Ruthenians“ стоять так високо.

Взагалі радісне се дуже, що луч просвіти пробивсь в найтемніший кут, що ті люди, які не знали, хто вони і що в них за сила, пробуджують ся, пізнають себе і беруть ся дружно до народної праці.

Дай Боже, щоб сей перший крок був щасливий, щоб юнгстаунська громада в єдності розвивалась і щоби була приміром для других.

„Світ“.

3 Woonsocket, R. I.

Брехня „Правди“.

Наші кацапи хіба на то родились, щоб... брехати. Московські платні агенти тепер і в краю і тут ростуть як ті „паскудні“ гриби по дощі! За московські гроші стали ся Юдами і зраджують свою віру, народність і під той темний наш бідний нарід тягнуть московське ярмо. Але хоч доказати їм брехню, значить брехню можливо несвідомих дописувателів і брехню гаспадів редакторів, котрі чейже „просвіщені“, отже свідомо апробують брехню! Приступлю до річі.

Майже в кождім числі „Правди“ (особливо в дописах з Вунсокет, Р. Ай.) згадують москвофіли з фарисейським намащенням про „наші руські трираменні крести“... і обдурюють і так вже обдурених читачів своїх, що будьтоби правдиві руські крести були конечно трираменні а всякі инші то не руські! Вибачте, гаспадінове, але то чиста лож рекше брехня! А знаєте чому? Тому, бо в цілій Росії на найкрасших і найстарших церквах нігде нема трираменних крестів! Чи ви „просвіщені“, виділи коли фотографії церков в Петербурзі, Москві, Києві і взагалі в цілій Росії? Єли виділієте, то по що баламутите нарід і своєю брехнею підбурюєте його до таких шкандальних борб за св. трираменний крест, які мали місце приміром в Вунсокет? Підбурюєте нарід до борби з Українцями за то, що вони не можуть тут привикнути до скривлених крестів! Чи ж то справедливо? А чому не борете ся з російським царем яко головою російської церкви за то, що не позіпмарював пільських крестів з російських церков? Прощу! Дайте на то відповідь, і виясніть своїм читателям ту справу, инакше не очистите себе з закиду, що баламутите людий і... брешете!

Парохіанин.

обох боках мосту були побудовані не тільки склепи, але над ними мешкання, так, що цілість робила вражіння окремого невеличкого села. На тім мості були шини, склади з всілякими товарами, відбував ся тут навіть публичний торг. Всілякі ремесла мали тут своїх представителів, не бракувало тут також невеличкої церковці. Мешканці моста, що лучив власний Лондон з Лонтваре, не багато дбали про сі два міста, що для них не мали вачи. Витворили вони собі оригінальне життя в своїй своїй громаді, що була довга несповна чверть англійської милі, а в одній вулиці не більше мала мешканців, як звичайне село. Кождий з тих мешканців знав точно свого сусіда; його діти з своїми прочими жили в ширій приязни. Родини різних і некарів занимали ті самі місця на мості від п'ятьсот і шістьсот літ, знали історію моста з привязаними до нього цікавими казками і були в громаді аристократією, що мала свої оригінальні погляди і спосіб висловлювання і чого не знала з історії моста, то в добрій вірі винаходила й відгадувала. Много мешканців уродило ся й виховало ся на мості і умерло в пізній старості, — а не знало інших частий міста. Думали вони, що рух людий і звырят на їх дорозі, що не уставав ні в день ні в ночі, повний вереску, крику, стугу —

Неповорнуто стояв хлопцеві ще хвилину, опісля нетерпеливо тупнув нізкою об долівку. Замовний Лондон спитав:

— Що се має значити?

— Прошу-ж тебе, налий мені води... На що-ж маю се говорити?

Лондон з трудом здержав ся від ретоту.

— Ну, се чей-же дивно, — шепнув до себе, приступавши швидко, щоб сповнити приказ зарозумілого хлопця.

Мовчки стояв біля нього і на поклик: „Швидко... ручник!“ — подав йому ручник, що висів перед ним. Опісля прибрала його дитина сіда собі спокійно, а він сам умив лице. Але коли хотів сісти коло стола до їдженя і брав вже за крисло, закликав хлопчина:

— Чекай, як сьмієш сідати в присутності короля?

Сього було вже Гендонови за боюто; але та-ки сейчас добота поконила нетерплячку.

— Божевиде свого бідомати поспуває в міру пойді, — шепнув до себе. — Гойть ся з публичними справами держави — тепер уважається він за короля! Що-ж мені робити? Найініше відволести його заганки. Справді, він вислав би ще мене до Тавру.

Оба товариші чули ся умучені. Сон клів їм очі.

— Сягни з мене сі лахи! — сказав король, вказуючи на свою одіж.

Гендон мовчки послухав. Положив хлопця на ліжко і накрив старанно. Опісля поглянув по кімнаті і спитав сам себе:

— Знов заняв мов ліжко, — а що-ж я робити му в собору?

Молодий король опостеріг імовірно його заклопотане і сказав пів-сонно:

— Ти положи ся коло дверей і сторожи.

XIII.

Принц зникає.

жаві „снів і тіний“. Цікаве становище для такого презічного ества, як я. Та нехай Бог боронить, щоб я насамівав ся з бідняги, що все то прини-має за правду. Та займаючи прояви його доброті, великодушності, що так ярко у нього виступає. Сподію ся, що при чужих не давати-ме мені свого нового титулу, що не дуже годить ся з дотепішнюю мовою судбою тай неодолю. Але менше з тим! Нехай мене називає, як хоче, як він відволений, то я рівно-ж.

З легким усміхом відсунув назад крисло від стола, станув за своїм гостем і послугував йому так етикетально, як лиш міг.

На щастє молодий король, підчас їдї, більше думав о заспокоєно голоду, як о належащих йому почестях; а коли трохи наїв ся, задавався чим розікрати ся.

— Як добре я зрозумів, ти називав ся Майльс Гендон, правда? — спитав.

— Так, пане, — відповів Майльс, що сказав до себе:

— Як маю уступати перед його божевидем, то треба се робити в цілості і може се його уявляють. Срежства, ужиті тільки в подорожні, нічого не варту; буду його отжеж знати „паном“ і „королівська величність“.

Молоденький король випив з прихитістю другу шклянку вина і сказав:

— Хотів би я пізнати тебе ближше — розкажи мені історію твого життя. Ти в відважний і поводиш ся, мов шляхтич. Якого ти роду?

— Належаю, найніснійший пане, до низшої шляхти; мій батько одержав підність баронета за хоробрість у бою... Він зветь ся Ричард Гендон з Лондон-тод, що лежить біля Монк-тод в Йент.

славним, то з гордістю скажу: Він належить до мене, я пригорнув до себе бездомного жебракка і відгадав, що він має незвичайні способності бачити, я мав слухність.

Задуманий якийсь час, спокійно сказав король:

— Ти виратував мене від нещастя, від огідних зненад, освободив мов жите а тим самим корону. Така прислуга мується мати своїх нагороду. Скажи, чого бажаєш, вияви своє бажане, а як воно є можливе до сповнення, то певно його сповню.

Фантастичне питання розбудило Гендона з його мрії. З початку бажав він лиш подякувати королеві і запевнити, що він сповнив лиш свій обов'язок тай ніякої нагороди не жадає; та наразини гадка повстала в нім. Просив отже о позволенні, щоб міг трохи застановити ся над тим бажанням. Король похвалив се і сказав, що второнний чоловік не рішаєть ся сейчас в так важних справах.

Майльс розважав.

— Так, — говорив до себе, — так буде найліпше — в інший спосіб не досягнув би я свого, а чую по двох-трьох годинах, що довше не видержав би. Мушу поспробувати; добре, що не занехав свої нагоди.

гнане зробить з мене хороброго жовітра і научить розуму. За час могого вигнання борю ся я в борбах на суші, зносив терпеливо неодолю і всілякі нещастя. В одній борбі дістав ся до неволи і сім літ пересидів в заграничній тюрмі. Відвагою і хитростю утік з тюрми з порожними кишенями і в нужденнім одію, тай навіть не догадую ся, що діяло ся протягом тих сім літ в Лондон-тод, тай що стало ся з його мешканцями. І на тім конєць, пане, мов нецкава історія сьінчена.

— Нечесно, підло поспушили вони з тобою! — закликав молодий король з блискучими очима.

— Але я присягаю на святий хрест, що ти му-сиш освятити справедливість. Се сказав король.

Оповіданє Майльса розказало язык молодому хлопчині; з великим обуренєм розмовив він свою неодолю, всі обставини, що товаришили їй.

Майльс, подумав собі Майльс в душі:

— Як він має живу уяву! Справді в сій дитині є незвичайний дух; чи він здоров чи хорий, то инший не потрафив би вдумати так довгого оповіданя і так второнно оповісти. Беззастановний! Ти маєш святий, хоч помішаний ум і любов менті, що тобі принайменше не бравно товарища, захисту, як довго жити му. Тай пощодоровити він мується, се розумієть ся, а коли він колись стане

Кенти і силою хотів відолхнути Гендона а в хлопця зловити.

Кенти відсунув ся.

— Слухай, — говорив далі Гендон, — умів я боронити хлопця, коли ціла товпа людий, тобі подібних, знуцала ся над ним, а може й бажала його убити. Чи-ж гадаєш, що видам його тепер на гіршу ще судбу? Коли-б ти був його батьком, для я уважав за брехню, то ще до добродійством хлопця була-б нагна смерть, місто жита з такою, як ти, дикою звиріною. Забрай ся відси, терпеливості у мене брак тай много не люблю говорити.

Кланувачи і відгрозжуючи ся, зник Джан Гендон серед товпи. Гендон замовив на гостинниці на долинні їду і пішов з хлопцем на сходи, які вели до його маленької кімнати, що їх хлопчиня уважав за безконечно високи. Духий, деревляний тапчан і кілька убогих знарядів залповало невеличку кімнату, освічену слабо двома лавними свічками.

Молодий король так був охлялий і змучений голодом, що ледви доволі ся до ліжка і сейчас положив ся. Від передполудня попередного дня був

раз-у-раз на нотах, не їв нічого; а тоді була вже третя година рано.

— Збуди мене, прошу, як слід буде накрити! — шепнув і сейчас заснув.

З усміхом глянув на нього Гендон і сказав привітосом:

— Ось, дивіть, — хлопчина не питає о позовленє а розпоряджає моїм мешканєм і ліжком, немов би вельо було його власностю. Помішало ся йому в голові і тому-удав князя Вальд, але-ж і треба признати, що знаменито грає свою роль. Відважнє, опущене сотворіне... Імовірно ум його потерпів через се, що лиш з ним обходили ся. У мінні найде він правдивого товарища; а його виступував, бо припав він мені дуже до серця. Люблю справді свого малого хлопчину, що говорить так сьміло. Як відважно ставляв ся проти товпи! А як ніжні, правдиві в його черти тепер, коли сон усунув з них тревоту і біль. Буду старати ся вилічити його з хороби, що мучить його, — буду, мов старший брат, ним опікувати ся, стерегти і учити. А як хто схоче йому щось злого зробити, нехай передітим заковити собі доковину, буде її потребувати, хоч би мене мали за се спалити.

Похитав ся над хлопчиною і пригледав ся йому мисловитим зором. Великою, темною дологою

КАЛЕНДАР.

СІЧЕНЬ.

д. ст.	Дні	Руські свята
23	Четвер	Григорія Нис.
24	Пятн.	† Теодозія Прп.
25	Субота	Татияни М.
26	Неділя	По Просв. Ерм.
27	Понед.	Огців синайськ.
28	Вівтор.	Павла, Тив.
29	Середа	Покл. ок. Пет.

НОВИНКИ.

„Приятелі“ імігрантів. Між безчисленними „приятелями“ імігрантів нашіли ся случайно і публичні нотарі в стейті Нью Джерзі. Сі нотарі виготовляють імігрантам не тільки всякого рода повновасти, але й різнородні контракти, які — як тепер показало ся — не мають перед правом ніякої вартости, а се з тої причини, що в легіслатурі стейту Нью Джерзі нема ніякої згадки про те, щоби нотарі мали властть виготовляти якінебудь контракти. Таку властть мають публичні нотарі прим. в стейті ньюйорським, але не мають її нотарі стейту Нью Джерзі. Всі імігранти, які перед нотаріями із стейту Нью Джерзі виготовляли прим. контракти купна і продажі, наражені тепер на великі втрати, бо ті документи не мають законної вартости, отже імігрант, що продав комусь свій ґрунт в краю на підставі контракту, виготовленого у якогося нотаря в стейті Нью Джерзі, може сей ґрунт відобрати від покушця назад, хочби він був тепер в третих чи навіть в четвертих руках. (Се можуть зробити також його спадкоємці). Комісія, яка розсліджує справи імігрантів, обчислила, що вартість тих реальностий, які перепродано у нотарів стейту Нью Джерзі способом неправним, виносить кілька мільонів доларів. Жертвами в тій справі є головні імігранти австро-угорські і російські.

Секретар генерального австро-угорського консуляту, А. Грау-Вандмаєр висловив ся про сю справу так: „Се дуже запутана річ, а розв'язати її можна тільки таким способом, коли дотична комісія предложить легіслатурі стейту Нью Джерзі відповідний закон до ухвалення. Такий закон пропоновано вже й минулого року, але він перепав. Як тепер справи стоять, то нотарем в Нью Джерзі може стати ся яканебудь особа, заплативши невеличку таксу, але такі нотарі наділені дуже маленькою власттю і не мають права виготовляти ніяких судових актів. Я — говорив Вандмаєр — знаю в Ньюарку одного чоловіка, котрий сповняє функції не тільки нотаря, але уділяє імігрантам і поради правової. А сей чоловік був до недавня звичайним каменничим сторожем і на законах, очевидно, не розумієт ся. Нью Джерзі стейт має повно таких людей, котрі живуть із адирства своїх земляків, несвідомих імігрантів.

„Та не тільки самі нотарі визискують нетямучий нарід. В Нью Джерзі, а ще більше в Нью Йорку, живе повно таких обманців, котрі натягають бідних робітників всілякими способами. От недавно арештували ми нікого Давида Клярера, який обдирав наших імігрантів на всі боки. Він ухивив тут за корабельного агента, брав від імігрантів гроші нібито на посылку їх кривним, котрі мали приїхати до Америки, а на ті гроші виставляв безвартісні посьвідки. Брав також гроші від повертаючих до старого краю імігрантів, видавав їм фалшиві квіти і з тими квітами виправляв їх в далеку дорогу. Коли імігранти прибули вже до свого дому в краю, то своїх грошей не діставали ніколи. Згаданий Клярер мав також бюро, у котрім буцим-то увільняв військових людей від мілітарної служби в Австрії і Угорщині, а крім того мав ще й приватний банк, у яким легковірні імігранти складали свої ощадности за одержанем безвартісної посьвідки.

„Інший чоловік в Нью Йорку, котрий недавно був державцем підозрілої реставрації, займаєт ся тепер докторством і дере шкіру з несвідомих імігрантів.

„Як Нью Йорк так і Нью Джерзі —

кінчив свою річ Вандмаєр — є переповнені сего рода обманцями. Імігранти читають їх шумні оголошення в своїх часописях, вірять у пусті слова і думають, що ті ошусті заслугоють справді на довіре читачів”.

3 ньюйорського багна. Від часу замордовання звісного шулера Розенталя нема в Нью Йорку спокою. Дві довгі судові розправи, на яких засуджено п'ять осіб на електричний стелець, виявили стиль цікавого матеріялу про „заслуги“ ньюйорської поліції, що вибрана з рамени міської ради особна комісія до розслідування усеї тої справи, не може собі з усім тим дати ради і по нинішній день. Показуєт ся іменно, що хабарницька система в Нью Йорку сягає аж геть, геть в гору... Ще доки всілякі підозріння або і доказані свідками факти перекупства обтяжували простих поліцейників, то справа, здавало ся, на добрій дорозі; якже у ту погань почали силою дослідів влизати великі „риби“. То ціла та річ наново помотала ся... Найцікавіше з усього того, то поведене „невинних“ поліційних властий із ненаручними їм свідками. Скоро тільки який свідок відважить ся сказати щонебудь „злого“ проти поліційного начальства, то його зараз арештують на тій підставі, що дотичний свідок допустив ся якогось-там безправства ще перед чотирма чи п'ятьма роками! Поліційні наставники шнирять так довго по всіляких протоколах, аж доки не знайдуть на свідка якоїсь мнимой провини, а тоді: цап! — і до кайтки... В виду такої „процедури“ всі ті люди, які хотілиб дійти до самого жерела сеї скандальної справи, тратять голови і не знають, що даліше робити. Виходить таке, що всі правлячі круги в Нью Йорку треба би розігнати на чотири вітри, а тоді доперва може вдало ся запровадити між глибоко закоріненим безправством який-такий лад і порядок.

Ньюйорські „пані“ бавлять ся... Ньюйорська поліція дібрала ся оподі підступом до одного „панського“ дому і нашла там дуже гарне й веселе товариство: кільканадцять богатих „лейдіс“ і двох „джентельменів“, що сиділи кругом зелених столиків і грали в карти. У тій шулерній, що була власністю одної „дами“, програвали деякі „пані“ дуже грубі гроші, а навіть всі свої біжутерії, як перстені, бранзолети, нашийники і т. п. прикраси. Коли інспектор поліції явив ся з двома полісменами у тій шулерній, то деякі жінчинні попали зі страху в істерію або й помліли, а одна з них молила інспектора, щоб не говорив нічого її мужови, бо він її уба, як довідаєт ся, що вона переводила вечери при зеленім століку. Інспектор арештував властительку сеї шулерні і ще одну „даму“, а прочих увільнив, позаписувавши вперед їх назвиска і адреси. На другий день імена усіх тих учасників заказаної гри випечатано у місцевих часописях.

3 Товариства „Просвіта“ у Львові. Комітет курсів виспої освіти відбув недавно шесте своє засіданє, на яким обговорив докладно технічну сторону курсу. Між иншим рішив винайти відповідний льокаль на мешканє курсистам і салю викладову, постарати ся о відповідне умебльованє і прилади на укові. Що до числа курсистів то комітет узнав число 25 мінімальне, яке має не тільки ходити на виклади але й мешкати в інтернаті. Дперва повисше сього числа можуть бути приняті госпітанти т. є. такі слухачі, що мешкають поза інтернатом а на виклади тільки доходять. Для них визначено місячну платню 10 кор. — Даліше ухвалив комітет прийняти на час курсу стенографа, який стенографувати-ме усі виклади. Виклади сі, по перегляненню їх прилеґентами, будуть по змозі друкувати ся окремими брошурками. Будуть вони становити підклад для прелеґентів курсів виспої освіти на провінції, а присім знаменито надавати муть ся на відчити по читальнях „Просвіти“ і инших організаціях.

На ювілейний дар Ів. Франкови зложено до кінця грудня на вкладкову книжку „Дністра“ ч. 8000 — 2.989 К. 31 с.

60.000 корон на українські церкви і стипендії. У Львові померла властитель-

ка реальности Марія Волос, котра крім записів для родини лишила такі записи на загально народні цілі: на будову церкви в Підбірцях 12.000 кор.; на українську бурсу ім. митр. А. Шептицького у Львові 5.000 кор.; на будову церкви на городенькім передмісті 2.000 кор.; на церков в Бібрці 400 кор., на відновленє Волоської церкви 200 кор.; а до 40.000 кор. на стипендії для родини та взагалі для української гімназіальної й університетської молодіжи.

Щедрий дар. Д-р. Стефан Федак, директор „Дністра“ зложив на будову власного дому для Товариства „Руська Захоронка у Львові“ свій адвокатський гонорар від „Народної Гостиниці“ в сумі 500 корон.

„Наша Ніва“ проти білоруських перевертнів. „Наша Ніва“, обговорюючи варшавський московсько-білоруський блок, звернений проти Українців, заявляє: „Дуже сумно, що білоруське імя впутали в сю історію. Ми тільки одним себе можемо потішати, що ні один свідомий Білорос не виступив би проти Українців, з котрими ми маємо однакову долю”.

До чого вже доходить. Повітова рада в Заліщиках — як доносить Stowo polskie — ухвалила 4000 корон на польську приватну гімназію в Заліщиках. Отже під командою п. Ценського повітова рада руського повіта важить ся удержувати руським грошем польонізаційну інституцію для того таки руського повіта.

Новий польський здобуток. Презес польського кола, д-р Лео одержав офіційне повідомленє, що міністерство просвіти рішило удержавити з 1913-4 шк. роком гімназію „Tow. Szk. Ludowoi“ в Бялій. На час від 1. січня до 1. вересня, коли удержавленє має увійти в житє, одержить T. S. L. значне підвищенє субвенції на покритє удержання тої школи. Осє так український нарід мусить тисячі корон кєрваній складати на удержанє приватних середних пікл, яких не може діждати ся від держави, а Поляки хоч мають вже державні гімназії в кожній закутині, одержують отсе удержавленє нової своєї приватної гімназії. І се дієт ся тоді, коли досі не удержавлено ні одної української приватної гімназії та коли на всі українські приватні гімназії визначено сего року і то вперве всего 30.000 К. державної субвенції.

Жертви воєнної тревоги. „Prager Tagblatt“ подає статистику зголешених в останних часах банкрутств. Після сеї статистики було в Австрії в часі пітучно спричиненої воєнної тревоги 460 банкрутств таких, де пасива перевищали 100 тисяч корон. Крім сього було кілька тисяч банкрутств менших. До сього додаймо, що у Львові, де в звичайних відносинах не бувало річно більше банкрутств як кілька, зголошено в 1912. році поверх пів сотні банкрутств.

Шпіони в Німеччині. З Вроцлава доносять, що викрито там шайку шпіонів з 30 осіб. Поліція звернула увагу, що одна бідна родина, Кобер, недавно збогатіла, перепровадила ся до великого, багатого помешканя. Кобер

купив собі один самохід, опісля другий, взяв собі навіть молодого шофера і виїздив часто до Королівства ніби то на прогульки. При арештованих найдено листи, кореспонденції, рисунки і заграничні гроші, які свідчать о шпіонській діяльності сеї шайки. — Арештовано там також австрійського інженіра Пістинера під замітом шпіонажі, одначе опісля випустили його на волю, бо показало ся, що „мапи, які при нім найдено, є звичайними орієнтаційними картами. Арештовано також двох Чехів, резервових офіційрів, підозрілих о шпіонажу, які мають бути членами великої шайки з Катович.

Смерть летуна під Чатальдженю. Перша жертва серед летунів на війні — се доктор Валентін, французький пілот, що обслуговував болгарську армію у Чатальджі. В день підписаня перемир'я д-р Валентін підняв ся з болгарського табора з офіційром генерального штабу, щоби поробити ряд фотографічних знімок. Для ліпшого фотографування треба було летіти досить низько й аероплян почали Турки з окопів завзято острілювати. Одна куля поцілила летуна в груди. Тяжко ранений і піддержуваний своїм товаришем, летун найшов ще на стільки сили, щоби завернути й осісти в болгарських позиціях. Його перенесли до шпиталю, де він небагом в агонії помер.

Деградація царського брата. Цар Микола II. видав тайний указ, яким лишив єдиного свого брата вел. князя Михайла Александровича всіх дотеперішних прав і достоїнств та видалив його з Росії. Указ держать у великій тайні і російським часописям не вільно про него згадувати. Причиною сього указу є те, що вел. кн. Михайло Александрович проти волі царя оженив ся з розведеницею Вульфбертовою. Наслідки царського указу будуть для великого князя дуже важкі. Другий син Александра III. вже не є ні великим князем, не належить до царської сімї ані до російської армії. Втратив всі апанажі, ренту й царські добра, яких вживав досі, а пошлено йому на удержанє тільки 120.000 гектарове майно Брюсова. Після назви сього майна надано деградованому великому князеві титул графа Брюсова. По деградації вел. кн. Михайла права до російського престоломаті-ме по хорім престолонасліднику Алексієви в дальшій лінії царський сестрінок Дмитро Павлович, який має оженити ся з найстаршою царською дочкою Ольгою.

Кілько зьвізд на небі? Астроном Скартан на досвідній стації в Грінч покінчить незабаром нове обчисленє зьвізд. Спис його обіймає не менше як 53 мільонів зьвізд. Зьвізди обчислив він, очевидно, не штука за штукою, тільки обчислював, кілько зьвізд припадає на якийсь простір, а відтак при помочи фотографічних знять почав властиві обчислення, помагаючи собі мікроскопом.

Смерть 107-літної жінки. Зі Самошювар (на Угорщині) доносять, що померла там 24. м. м. найстарша в цілім комітаті жінка, Ганна Сеч. Прожила 107 літ. Родила ся 1805 року як сестра трояків.

Дім АГРОХОВСКИЙ:СП Банковий

наслідники **Л. В. ШВЕНН** Властитель

ОЩАДНІСТЬ се підстава багатства. Не скупість веде до багатству, а розумне складає грошей в чеснім, поважнім банку, який дає гаранцію і виплачує процент від вложених грошей.

ВИСЛАЄМО ГРОШІ з порукою, що адресат одержить їх протягом 10 днів. Телеграфічною дорогою на 24 години. Визнач грошей по найдешевшій курсі.

ШІФЕРТИ до і з Старого краю на всі найліпші і найпідійшли корабельні ліній по компанійних цінах.

КАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІАЛЬНА вилагоджує всякі документи австрійські, російські і німецькі, які потрібують консуль, так що суть важкі в краю.

С 19

Навішня зложена в касі
вкладовій в сумі
100.000.00.00 Долларів

У власнім імаху: 292-294 Bedford Ave. per Grand Str. Brooklyn, N.Y., і 111-115 East 7th Street, New York, N.Y.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.

83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„С В О Б О Д А“**Часопис для руського народа в Америці і орган
„Р. Н. Союзу“, виходить що тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців \$2.50
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Гроші треба посылати в реджістрованим ли-
сті, або через експресовий або поштовий моні ор-
дер. Моні ордер, то є грошовий переказ, котрий
дістанете від почтара або агента на експресов-
нім офісі, пішіть на нашу адресу, бо без того
ми не годні гроший дістати.Дописи просить ся писати злишень на одній
стороні картки. Дописи, непригожі до друку, ви-
кидає ся, наколи з гори не було зазначено, що
жадає ся їх звороту і не було задушено марок
на зворот.За всі оголошення (адвертайзменти), помі-
щені в „Свободі“, Редакція не відповідає.**ВІДОЗВА**ВІД „ПРОСВІТНОЇ КОМІСІЇ“ В
СПРАВІ ГАЛИЦЬКОГО ДЕЛЕГАТА
Д. С. ДЕМИДЧУКА, ЙОГО ПОДОРОЖІ
ПО СПОЛ. ДЕРЖАВАХ І УСТРОЮ-
ВАНИХ З ТОЇ НАГОДИ ВІЧ.В короткій наш дорогий гість зі ста-
рого краю наново загостить в наші сто-
рони, вертаючи з Канади.„Гість в дім, Бог в дім“ — каже
народна пословиця — а тимбільше ось
такий дорогий гість, аж з тих рідних
сторін, де живуть наші батьки і матери,
де колись і ми жили; з тих сторін, де
оставили ми рідні хати — ті стріхи по-
чорнілі, ті стіни біленькі, садки зелені;
з тих сторін, де остали наші літа мо-
лоді, де в смутку і біді не один з нас
лине мислями через чужі краї та спие
море, аж там гень у своє рідне село,
під свою рідну стріху.З тих то сторін, овіяний духом на-
шої рідні, приїде гість до нас, щоб роз-
повісти нам живим словом, що наша
рідня діє в старім краю — як наші бать-
ки, сестри і брати живуть, як борються
за нашу долю, за нас самих — бо
ми виїжджаючи з рідного краю, опустили
ряди борців, щоб захити на чужій землі
гараздом та спокоєм, — але там, там на
рідні... там борба кипить, там не мають
люди такого супокою, як ми тут! Вони
або будуть боротись, або згинуть, если
не тілом, то духом.Як ті наші батьки, матери, брати і
сестри борються, розкаже нам наш
дорогий гість — розкаже, розрадить,
рідним словом привитає. Тож приймім
його як рідну дитину, як рідного брата
— щиро! Нехай він занесе в наші
рідні сторони поздоров від нас. Нехай
він скаже братам нашим, що Амери-
канська Русь живе і не загине; що ми,
помимо того, що давно опустили рідну
землю, що хотів живем на чужині, о-
стали тими самими; що ми не забу-
ли рідної матери нашої України; щоми готові кожної хвили ділом се дока-
зати! Гість наш скаже нам, що інші
народи борються за свою свободу ору-
жієм і проливом крові, а наші брата
просьвітою, терпінням і муками.Братя! нам не лижє стояти з за-
ложеними руками і дивити ся байдуж-
но здалека, як наші рідні батьки борють-
ся за сьвяту справу. Нам треба їм по-
мочи, а поможемо ми їм, наколи за-
просимо до себе нашого гостя, а їх де-
лгата і зложимо на його руки щедру
жертву на „Рідну Школу“. Ми не збід-
нієм, а за те утремо неодну слезу бід-
ній руській дитині, будучому героєви за
рідний край.Д-ій Демидчук поверне з Канади
до Сп. Держав при кінці сего місяця
і буде на вічах у слідуєчих місцевос-
тах: 25-го січня (субота) в Дітройт,
Міч.; 26-го січня (неділя) в Клівленд,
О. Опісля відвідає отсі руські грома-
ди: Шікаго, Ілл., Вайтінг, Інд., Юнгс-
таун, О., Пітсбург, Па. і околиця, Лей-
троб, Па., Джанстайн, Па., Вудвейл,
Па., Реймі, Па., Сайксвіл, Па., Монес-
сен, Па. і т. д. Докладніші дати по-
дасть ся пізніше.Др. В. Й. Сіменович, преде.,
Е. Струтинська, секр.**Безладе в новім Союзі.**В новім Р. Н. Союзі настала від я-
когось часу анархія. Якесь лихо ки-
нуло між головних урядників сеї ор-
ганізації кістку незгоди і почали ся роз-
дори. З одного боку станули до завзя-
того бою голова організації М. Семен-
юк і редактор „Народної Волі“ І. Ар-
дан, а з другого — члени контрольної
комісії і деякі виділові. З початку ве-
ла ся борба між самими тільки урядни-
ками, а послідними часами вона роз-
горіла ся вже і межі поодинокими від-
ділами, зглядно членами нового Р. Н.
Союзу.Непорозуміння почали ся ізза особи
менеджера (управителя) друкарні „Нар.
Волі“, Осипа Косового, котрий не міг
погодити ся з редактором І. Арданом
і котрого голова Матвій Семенюк усуну-
в за якісь-там непорядки з його у-
ряду. Косовий чув ся засудом голови
покривджений і розпочав проти него
кампанію, котра скінчила ся арешто-
ванем Косового. Та Косовий, маючи за
собою кількох членів гол. виділу, став
доходити своїх прав і допровадив до
того, що Ардан з редакторства зрешті-
нував, полишивши своє місце своєму со-
перникови. З такого обороту річи став
невдоволений голова Семенюк і він роз-
зіслав по всіх відділах Р. Н. Союзу ось
таку відозву:До членів Руського Народного
Союзу.Вам вже відомо з того, що було дру-
ковано в органі Руського Народного Со-
юзу „Народній Волі“ (ч. 51 з 1912 ро-
ку і ч. 1. з 1913 р.), що Екзекутив-
ний Комітет дня 10-го грудня 1912. усуну-
в п. О. Косового з его дотеперіш-
ного становища. Задля яких причин і
в який спосіб се зроблено, про се та-
кож було урядове повідомлене в „На-
родній Волі“.У відповіді на сей поступок Екз.
Ком. Контрольна Комісія Р. Н. Союзу
скликала спеціальне засідане, на яке
покликала членів Друкарського Коміте-
ту, п. Хиляка і Крайківського, усіх чле-
нів Екзекутивного Комітету, а се Го-
лову, М. Семенюка, Писаря, М. Велю
і Скарбінка, І. Федана, дальше редак-
тора „Народної Волі“ Ів. Ардана, Го-
лового Організатора М. Бабія і був-
шого менеджера О. Косового.Засідане відбулось в Скентоні
на днях 2—4 січня сего року.Після довгих і горячих дебат, Кон-
трольна Комісія видала засуд, що Ек-
зекутивний Комітет не мав права ні під-
стави усунути Косового з менеджер-
ства, що Косовий має вернути назад
на своє місце, що Голова має зверну-
ти якісь там кошти до каси Р. Н. Со-
юзу і тим подібне.

Ввиду сего:

1) що слідство переводили і свід-
чили люде сторонничі, бо крім одного
д. Крайківського усі прочі, себто дд.
Гришко, Зазуляк, Гавриляк, Хиляк, Фе-
дан, Бабій і Косовий мали свої жалі
до М. Семенюка, або М. Велі, або І.
Ардана, або всіх трох разом, через щозасуд мусів вишести односторонній, не-
справедливий;2) що зі слідства Контрольної Ко-
місії не списано ніякого протоколу а
лише зазначено деякі уривки з дискусії,
многі з них милі і неправдиві і допер-
ва після засідання буде списовати
протокол з пам'яті правдоподібно п. Ко-
совий, через що такий протокол мусить
вийти далеким від правди;3) що в наслідок того Контрольна
Комісія видала свій вирок не на під-
ставі фактів, а так би сказати на під-
ставі свого морального переконання;4) що мимо кількоразового домага-
ня, Контрольна Комісія відмовила М.
Семенюкови видати на письмі свій
засуд;5) що Контрольна Комісія не зго-
дилась на се, щоби сю справу відложити
до Конвенції Р. Н. Союзу, помимо
того, що се було би найліпше, без най-
меншого кошту, і помимо сего, що Ко-
совий недавно одержав за календар 200
доларів і має обіцяну певну і добру ро-
боту поза друкарнею „Народної Волі“,
отже через таке відложене справи до
конвенції Косовий не потерпів би нія-
кої матеріальної втрати;6) що через такий свій поступок
Контрольна Комісія зробила працю ре-
дактора „Народної Волі“, Івана Арда-
на, при органі Р. Н. Союзу неможли-
вою, бо О. Косовий не лише хотів і хоче
сам відбирати всі часописи і письма,
що приходять до „Народної Волі“, але
також заявив публічно, що він має пра-
во редактора викинути і бути над ним
цензором, т. є. викидати з часописи те,
що йому не подобає ся;7) що в цілій тій справі згаданим
сторонникам Косового не ходить в дій-
сности о нічо инше, як лише о те,
щоби Івана Ардана з редакторства усунути
а на його місце поставити О. Ко-
сового і то не з огляду на добро Р. Н.
Союзу, а з причин зовсім личної на-
тури;8) що є підозріне, що тут криєсь
також презвитеріансько-клерикальна
інтрига;9) що вкінці Контрольна Комісія
переступила свої права, бо присвоїла
собі власть, яка після статута єї не
належить —я низше підписаний протестую про-
ти безправного засуду Контрольної Ко-
місії і домагаю ся дійсного, безсторон-
ного суду, котрий би розглянув не ли-
ше справу усунення Косового, але та-
кож питане, чому висше згадані контро-
льори: дд. Гришко, Зазуляк, Гавриляк,
дальше дд. Хиляк, Федан і Бабій (кро-
мі одного д. Крайківського) одні свідомо,
другі несвідомо, завзяли ся усунути
редактора І. Ардана, а на його місце
поставити О. Косового і в тій цілі
підпирали сторону Косового без огля-
ду на се, чи правда по його стороні чи
по стороні уряду.Позаяк Контрольна Комісія через
свій безправний і несправедливий по-
ступок зломала уселу, на яких Головні
урядники Р. Н. Союзу на річнім засідан-
ню І. Ардана за редактора прийняли, і
тогож редактора зробила послугачем Ко-
сового, а Косового зробила его босом
і неограниченим паном, словом уне-
можнила працю редактора І. Ардана,
его з уряду усунула, через що він вже
днес мусів перестати при „Народній
Волі“ працювати, а запитую Вас, чи
Ви годите ся на такий поступок Кон-
трольної Комісії, чи годите ся, щоби І.
Ардан був без причини усунений з ре-
дакції, а щоби абсолютним босом дру-
карні і редакції „Народної Волі“, редак-
тором, менеджером і т. п. був Косовий.Пам'ятайте, що се справа важна, я-
ка мусить бути поладжена як слід, бо
в противнім разі на сім будуть терпі-
ти і Р. Н. Союз і его орган „Народна
Волі“, а се тим більше, що пп. Косо-
вий і Хиляк, як они самі признали ся
на посліднім засіданню, вислали запри-
сяжену заяву до поштового уряду в Ва-
шингтоні, що не Р. Н. Союз а они ви-
дають „Народну Волі“.Справу сю хотів я поладити мир-
ною дорогою через мировий суд, та ні
Косовий ні Хиляк (в присутності Фе-
дана) не хотіли про се ані слухати.Отже не хочаючи відноситись з тим
ділом до цивільного суду або викидати
на вітер кількасот доларів з каси Р. Н.
Союзу на скликуванє всіх Головних У-
рядників на безхосенні спеціальні за-
сідання, я отсе на підставі § 301 стату-та Р. Н. Союзу відкликаюсь від рішення
Контрольної Комісії до усіх Вас членів
Р. Н. Союзу і прошу Вас, щоби Ви сей-
час скликали спеціальні мітинги, поро-
зумілись на них між собою і найдаль-
ше до 1-го фебруара 1913 року мені
відповіли на отсі читання:1) Чи ви годите ся на се, щоби ці-
ла справа була відложена до конвенції
Р. Н. Союзу і на ній порішена, а тим-
часом, щоби редактор І. Ардан сповняв
дальше свій уряд, а Косовий не мав
приступу до друкарні?2) Чи може похваляете се, що зро-
била Контрольна Комісія, значить, хо-
чете, щоби Косовий на дальше остава-
в в друкарні „Народної Волі“ і був є
абсолютним босом, а редактор І. Ардан
був усунений зі свого уряду?Зрозумійте се добре, що оба они ра-
зом при „Народній Волі“ дальше ро-
бити ніяк не можуть. Косовий робив
прети Ардана інтриги, заки його ще Го-
ловні Урядники редактором вибрали;
дальше Косовий робив інтриги сейчас
на вступі, коли в маю 1912 Ардан при-
був, щоби обняти уряд, на який його ви-
брало річне засідане, вкінці робив без-
перестанні інтриги через цілого послід-
ного пів року і буде дальше робити ін-
триги, бо така вже його натура.А що висше згадані панове, так
контрольори як і комітетові стояли і
стоять по стороні Косового, сему не ди-
вуйтесь, бо они мали на се різні при-
чини:Пану Гришкові давав Косовий в
„Народній Волі“ даремне (крите) ого-
лошене вартості яких 20 доларів на
місяць, а коли вийшов календар, то
явне. П. Хилякови давав даремне ого-
лошене (хоч і ухвалене) але за його
роботу мабути трохи за велике, бо та-
кож вартості яких 10 доларів на мі-
сяць. Пан Федан — зять п. Хиляка,
та крім сего має свої гріхи, бо при-
міром около чотири тисячі доларів Со-
юзових грошей, що після статута по-
винні би лежати в банку на процент
(saving account), держити безправно на
checking account, через що терпить
каса Союзу, на що однак та сама Кон-
трольна Комісія глядить крізь пальці.
Усі ті три панове бизнесмени знають,
що ні я, ні редактор І. Ардан не люби-
мо завивати нічого в бавовну, але го-
воримо правду в очи, а се їх болить.
Крім того коле їх і те, що я простий
робітник — Головою, а они — бизнес-
мени після статута мали би мене слу-
хати. Пан Зазуляк лихий на мене че-
рез те, що я противлю ся виплаченню
йому посмертного по його матери, поки
не доставить потрібних документів, як
сего вимагає статут; пан Гавриляк —
кум п. Хиляка, чув десь в готелі, як
один панок по п'яному щось балакав і
на сій підставі має жал до редактора.
Вкінці п. Бабій дивить ся кривим оком
на редактора ще з часів, як той був
Головою, і на мене мабути за те, що ми
часами поправляли його рахунки. Чи
розумієте тепер, чому засуд видано в
користь Косового?Звертаючи ся до Вас усіх членів
Р. Н. Союзу, я через те не прошу в
Вас ні милосердя, ні навіть справедливості.
Я хочу лише, щоби Ви сказали
Своє слово і раз покінчили се безго-
лов'я, щоби я знав, що маю дальше
робити. Повірте мені, що за цілий мій
вік я ще ніколи не мав такого клопоту,
ані неприязни з людьми, як тепер і то
лише через те, що я хотів совістно пра-
цювати для добра Р. Н. Союзу і його
органу. І ніколи ще не працював я так
тяжко, як тепер, за тих 10 доларів мо-
єї місячної платні, бо не лише мусів
після щоденної праці по ночах сиді-
ти і віднісєувати на листи в справах
Р. Н. Союзу, але ще й в додатку зно-
сити таке, чого не зносять мабути най-
гірші люди. Найгірших кримінальників
звичайно судять кілька годин або день,
але потім дають їм спокій. Тимчасом
я мусів зносити різні напади майже за
весь час мого урядованя а вже най-
більше послідними часами і то не бу-
ло би жалю, коли-б від чужих, а то
таки від „своїх“.Отже вже скінчіть раз сю справу.
Або признайте, що я зробив добре, що
усунув Косового і тоді я буду даль-
ше після сил працювати для добра Р.
Н. Союзу, або скажіть, що я зробив зло
і що Ви хочете задержати Косового, а
усунути Ардана, хочете, щоби Косо-
вий враз зі згаданими панам: Гриш-

ком, Хиліаком, Феданом, Зазуляком, Гавриляком, Бабієм і їм подібними (з котрих деякі скривдили другі організації на кільканайцять сот доларів і оскільки мені відомо, грошій сих не звернули, хоч самі опливають в достатках) газдували в Р. Н. Союзі і „Народній Волі” так, як їм самим сподобалося, — а тоді я на Ваше жадане радо уступлю з мого уряду і передам усе в їх руки. Але на се я ніколи не згоджуся, аби я був лише фігурою, за якою різні люди робили-б собі свої гешефти.

Як тепер справи стоять, то на підставі рішення Контрольної Комісії Косовий, Хиліа, Грішко зістали цілковитими панями „Народної Волі” і єї маєтку, хотів ні один з них не має за собою жадного бонду, а рівночасно нія, ні вибраний Головним Урядом редактор „Народної Волі”, д. Ардан, не можемо відвічати ні за майно „Народної Волі” ані за те, що в ній тепер пишеться.

Так отже звертаюся до Вас, Вповажані Члени Р. Н. Союзу, аби тепер, коли Контрольна Комісія звязала мені руки, Ви своїм словом постаралися заклагодити сю справу і охоронити добре ім'я Р. Н. Союзу та не допустити до більших скандалів і компів.

Відписуйте сейчас, що думаєте про сю справу, на адресу: М. Semeniuk, Box 54, Sayre, Pa. — Дайте відновід'ясу. Напишіть, скільки Вас було на мітингу і скільки з Вас згодилось на перше питанне, а скільки на друге.

Я жду Вашого слова.

Скентон, Па. дня 6. січня 1913.

М. СЕМЕНЮК,

голова Р. Н. Союзу.

(Конець буде).

Війна або мир.

В мирових переговорах наступив цілковитий застій. Християнські делегати стоять твердо при своїх жаданях. Вже навіть післали ультиматум т. є. посліднє писмо до Туреччини з жаданем, щоби вона сповнила їх волю, бо інакше розпочнуть війну на ново. А по скінченню нової війни подиктують пові у слівя вже в Царгороді і єї у слівя будуть о много тяжіш чим теперішні.

До тепер амбасадори великих держав лиш приглядалися, але коли побачили, що балканські держави ставлять ся остро і не думають жартувати, настрашилися ся нової війни і післали спільну ноту-письмо до Туреччини, щоби задля святаго спокою уступила жаданям сполучених балканських держав. Дятого балканські держави стрималися з виповідженням війни і чекають на турецьку відновід на сю спільну ноту. Буде для них вдоволяюча, стануть дальше торгувати ся, а ні — війна розгорить ся на ново.

В місті Мустафа Паша мав болгарський цар нараду всіх міністрів з полководцями з під Чатальджі і Адріанополя і рішили розпочати війну, если Туреччина не схоче зречи ся Адріанополя. Межи війском під Адріанополем є воєнне завзяте. Кождий жовнір поклав собі за найвисшу честь вступити до міста. Делегат др. Данев заявив, що Болгари можуть в короткім часі здобути Адріанополь, потребують лишень посвятити 5000 людей. З Адріанополя втікає кождого дня велика маса дезертирів. Болгарські власти підозрівають, що Турки взяли ся на підступ і кождо цивільного чоловіка висилають з міста нібито як дезертира, щоби тим способом стало на довше живності для самих жовнірів. Чи прийде до мира, тяжко в те вірити. В Стамбулі прийшло було аж до заворушень, котрі мусіло військо утихомирювати. Більшість турецьких міністрів заявила ся на разі за миром, але під'южуваний нарід не хоче й думати про які небудь уступки для християнських держав і пре до війни. На случай нової війни Болгари будуть старати ся здобути Адріанополь а під Чатальджею займуть оборонну позицію. Як др. Данев повідає, Болгари під Чатальджею заняли таку сильну позицію, що і три рази так сильне турецьке військо не буде в силі заняти сеї лінії.

Дуже смілий крок учинив турець-

кий кружляк „Меджіде”. Серед густої мраки проред ся незаметно через лінію грецьких кораблів стоячих напроти Дарданелів і виплив на широке море. Навис на грецький острів Сіра і став острілювати магазин пороку, але ушкодив лиш електровню. Грецький корабель, що був саме в пристани, щоби не дістатися в турецькі руки, начальник корабля казав затопити. Если Грекам не вдасть ся його зловити або замкнути в якій турецькій пристані, може накоїти їм великого лиха. Дотепер Греки мали вільне море і могли сміло довозити чи то амуніцію чи жовнірів, а тепер через той кружляк все те загрожене. Збомбардували Сіра, кружляк „Меджіде” мав поплинути в сторону міста Смирни.

Поголоски, що Румунія за своє неітральне становище жадає якогось відніковдоя, не утихають. Румунський міністер Поанеску перебуває якраз в Лондоні і пересправляє в тій справі з д-ром Даневом. Жадає пояса землі на полудне від горла Дунаю. Між ними посередничить Росія, котра не хоче допустити до війни.

Справа з конзулем Прохаскою, що через него мало що не пришло до війни, вже закінчила ся. Сими днями приїхав він на давнє становище до Прієренда. В параднім мундурі явив ся він перед домом, а сербське військо, машинуючи та презентуючи перед ним оружжє, віддавало йому військову честь. Підчас того з дому конзуляту повівала австрійська хоругва.

о. Д. Хомяк.

Допись.

3 Woonsocket, R. I.

Мені приходить не раз на думку, чому то наші люди ділять ся на різні партії і поборюють себе взаємно. Усі ми тут живемо з праці рук, усі маємо однакові злидні, усі, здасть ся, стремимо до одної спільної мети, а однак не можемо якось порозуміти ся, не можемо поняти сеї відвічної правди, що згода буде, а незгода руйнує.

За 8 років, які я тут в Америці прожив, мав я доволі нагоди приглянути ся тутешній нації „політиці”. Нема тут мабуть одної руської громади, в якій не булоб що найменше двоох противних собі партій. І в нації місцевості лучають ся не раз всілякі партійні „гроблі”. Іноді ізза якоїнебудь дрібниці людська так „розполітикують ся”, що аж жалко на них дивити ся. Та коби ті люди мали хоч справді які політичні переконання, а то чоловік одного дня бе в церкві покони і завертає побожно очима, а на другий день переконує своїх знайомих, що нема нігде некла ані чортів, отже не треба слухати тих у реверендах... Знаю тут одного чоловіка (если його можна назвати чоловіком в повнім значінні того слова), котрий був наперед членом Р. Н. Союзу, потім членом Общества, а тепер є організатором „Гайдамаків”. Се вже якийсь вроджений опозиціоніст, бо він вічно зі всього невдоволений і цілий божий світ авсідги критикує...

Є у нас кілька руських товариств, але межи ними нема згоди. Одні „м'які”, другі „тверді”, а треті ще „тверді”. Зійдуть ся коли случайно на якій забаві, то зараз знайде ся хтось, що розічине „політику” і вже по забаві! Таких людей, котрі проповідали би мир і згоду, у нас дуже обмаль, але за те кождий охочий пімстити ся в якійнебудь снесіб на своїм політичнім противнику. Воно не раз аж смішно, як зійдуть ся два Русини (не раз з одного села родом) і заведуть розмову на політичні теми. Один з них хвалить Галичину, другий Росію, а оба не признають ніякої України. А тимчасом нащому народови таке „добро” в Галичині як і в Росії. А чому? — Бо темному і на сонці не булоб ясно!...

Коби то наш нарід зрозумів вагу освіти, коби він почув потребу образования — гей, якби то була у него сила! А без просвіти що?... раби, підніжки, грязь Москви, — як говорив колись наш Шевченко.

От і у нас в Вунсокет. Чи не було би добре взяти ся нашим громадянам до науки, до письма, до книжки? По що тратити час на політику, до якої ми ще не досіли і якої навіть як слід

не розуміємо? Якби ми багато читали, то й багато зналиб. Якби ми були освічені, то з нами пнакше обходились в краю Москалі, Поляки і Маляри, а тут — Американці. А так що ми є? — Невільники!

Ану-но, братя, попробуймо на якийсь недовгий час завісити нашу темерішну „політику” на кілок, а самі возьмім ся до праці над самообразованием. Може тоді легше нам стане і може тоді і політика буде з нас мати більший ніж доси хосен... Спробуймо, родимці, а певно не пожадуємо свого труду!

Мартин Галас.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА” В ГАЛИЧИНІ.

Семен Пастернак з Індіана, Па. заколядував із своїми товаришами, членами від Р. Н. С. 158, в Кріксайд, Па: П. Іванюк, А. Дашкевич, Г. Калинин, Текля і Юрко Шак, В. Рилик, І. Мільонішин, В. Зборовський і С. Пастернак по \$1.00; І. Попович, Зофія Постваська, П. Рилик, Євка Рилик, Й. і Пазя Галинєвич, Я. Кузь, С. Батіг, Ф. Сисак, Г. Калинин, В. Пастернак, М. Батіг, Д. Кіпко, П. Іванюк, Д. Примак, І. Винник, Д. Настюк і Н. Семанюк по 50 цнт. — Разом \$17.00

І. Заблоцький заколядував із своїми товаришами, членами Бр. сьв. Петра і Павла, від Р. Н. С. 180, в Скарборо, В. Ва: В. Кривалуні і І. Кравчишин по \$1.00; П. Годованський, Н. Занько, І. Заблоцький, А. Лукач, Т. Квас, Н. Митрик і І. Навроцький по 50 ц.; М. Пілін 40 ц.; Д. Васько 26 ц.; А. Занько, М. Кривалуні, П. Мармаш, Ф. Піндяк, Г. Піндяк і Ц. Ільків по 25 ц.; А. Кравчишин 15 ц. — Разом \$7.81

Всім жертводавцям складаю як найсердечнішу подяку і прошу всіх Русинів зі Скарборо не забувати за наш старий край і за „Рідну Школу” в Галичині. — І. Заблоцький.

Никола Пашко з Шікаго, Іл. зібрав на хрестинах у п. Николи Николишина дня 12. січня с. р. від присутних гостей \$7.00. На сю квоту зложили ся отці доброді: А. Курило і його жена, І. Кисличка, М. Музика, Н. Читвінський, Т. Березка і його жена, О. Тимущ, І. Гудзів, С. Михальський, І. Будзінський, Н. Тимущ, Н. Пашко, О. Дідух, І. Кривкульський і С. Четвінський. — Разом \$7.00

Стефан Гайовий, член від Р. Н. С. 295, в Акрон, О., зібрав на іменях п. Стефана Притули в Бостон, Огайо: А. Гоїк, Ф. Гоїк, Г. Гоїк, С. Гайовий і С. Притула по 50 ц.; А. Гуневич 30 ц.; М. Журна 25 ц. — Разом \$3.05

Жертводавцям велике спасибіг!

Оголошено в ч. 3. „Свободи” \$64.15

Загальна квота \$99.01

НА „РІДНУ ШКОЛУ” з нагоди Різдвяних свят зложили: о. Ал. Пеленський з Кокус, Н. Й. \$2.00; о. Іл. Якимович з Трой, Н. Й. \$2.00; о. Ем. Бартім з Водервалі, Н. Й. \$2.00. Сю квоту (30 кор.) вислано на адресу ред. „Діло”, Львів, Ринок ч. 10. Моні ордер ч. 68831.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКО-РУСЬКУ БУРСУ В ГОРЛИЦЯХ.

КОЛЯДА З АНСОНІ, КОНН.

Анд. Підбережия 50, Ів. Ковбасяр 25, Сем. Підбережия 2.00, Тимко Ціркот 25, Теод. Ціркот 1.00, Анд. Онисько 25, Анд. Кривий 1.00, Ал. Кривоніс 25, Сем. Шуран 25, Вас. Собин 50, Ів. Собин 1.00, Стеф. Медак 25, Анд. Коцба 50, Стеф. Шовтис 50, Теод. Медак 10, П. Хировський 25, П. Антонович 25, Пивоварник 50, Вас. Крупа 50, П. Зановяк 25, Вас. Капельох 25, Марія Цап 25, Вас. Варян 30, Мих. Глива 1.00, Євка Шведа 50, Вас. Гоцько 20, Дм. Хомко 10, Ів. Землянін 10, Дм. Шовтис 10, Яким Балюк 1.00, Ілько Глива 50, П. Китчак 25, Ів. Кончик 25, Марія Кончик 25, Ів. Хома 1.00, Сем. Кеє 1.00, Корнило Смеречняк 15, Ів. Перун 50, Гріг. Стрілка 25, Єронім Нестор 50, Мих. Патуляк 25, Мілько Хома 25, Софрон Тхір 25, Ів. Висовський 25, Теодор Висовський 25, Віктор Вігуняк 25, Алек. Ціркот 50, Мих. Висовський 50, Ів. Гайдош 25, Ів. Мудрий 75, М. Мудрий 25, Мих. Сидоряк 25, Ів. Воробель 50, Софія Повада 25, Мих. Журав 25, Дарко Мадзіб 50, Анна Меркулач 25, Теод. Меркулач 50, Мих. Філь 25, Тимко Журав 25, Клим Бодак 25, Вас. Бодак 25, Петро Піба 25, Сидор Млинар 50, Дм. Сидоряк 1.00, Марта Пашко 1.00, Іван Докля 25, Анд. Брухаль 20, Ник. Журав 25, Анд. Докля 25, Мих. Гошко 25, Тимко Барановський 25, Мих. Варга 15, Филип Бодонь 25, Яким Ціркот 25, Агафія Вабула 25, Данько Шкурат 15, Ів. Придун 50, Мих. Мельник 50, Кериянка Кузяк 25, Атаназій Мерещак 25, Вас. Глива 25, Ів. Коваль 25, Павло Зановяк 50, Антопка Заповяк 25, Люкія Ратиця 25, Анд. Заповяк 25, Лука Журав 50, Ів. Бениш 25, Филип Студент 25, Анд. Спийні 25, Др. Добжинський 50, Н. Н. 5, Юлія Демянович з Ватербурі 50, Никола Томашик з Ватербурі 50, хрїбні жертви з Ватербурі 70, збірка в церкві сьв. Ап. Петра і Павла в Ансоні при мрованню 9.34, Ірена Данилович 1.00, о. М. Данилович 1.50, Марко Данилович 11. — Разом \$50.00.

По коляді ходили: Вол. Каськів, Сем. Підбережия, Макс. Децьо, Вас. Варян, Вас. Сидоряк, Стеф. Перун, Вас. Глива, Теофіл Субтель-

на, Марія Маційовська, Пайза Гошко, Марія Ціркот, Александра Ціркот, Анна Висовська, Анна Журав, Марія Варян, Розалія Карляк, Данило Данилович, Мілько Каськів і о. М. Данилович.

Як відомо, парохія ансонійська є одна з найстаріших і складась переважно з Лемків. Як в старім краю знаходять ся зрадники руського народу, плачені московськими рублями, так і в парохії ансонійській знаходять ся янічари-зрадники, котрі покинули свою церков, а пристали до чужої московської; на щасте таких не дуже много. Радимо Москалям з Горлицької губернії поїхати до Рассеї і переконати ся, який там рай. Честь Вам всім, що тримаєте ся своєї прадіної правдиво православної віри і що помагасте братам в краю в борбі з Яхом і з Москвою. Ану, Лемки, не спить, а женить від себе непрощених опікунів і тут і в старім краю.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подаєсь до загальної відомости, що мітинг Центрального Комітету до Будови „Українського Народного Дому” в Нью Йорку відбуде ся дня 27. січня с. р. о год. пів до восьмої вечером, в гали під ч. 134 Іст 7-ма улиця, Нью Йорк, Н. Й. Отсею дорогою взиває ся Товариства і Братства, аби вислали своїх делегатів на сей мітинг, позаяк дуже важні справи суть до обговорення. — За Комітет: Й. Хомів, прехс.; І. Романишин, кас.; Г. Максимів, секр. рек.; К. Камінський, секр. фін.

ПОШУКУВАНЯ.

Гр. нат. парохія в Лейтроб, Па. пошукує Гріця Королишина, аби обняв сейчас посаду дяка в Лейтроб.

Пошукую свого швагра МИХАЙЛА КАБАНА з села Суховів, повіт Ярослав. Хтоби о нм знав, або він сам, прошу ся зголосити на адресу:

Andrej Szkolnik,

Ladstock, Sask., Canada.

ДМИТРО СЕМЕНЮК пошукує свого брата, ІВАНА, 21-літнього молодця, котрий виїхав перед двома роками з Нью Йорку. Правдоподібно перебуває десь в Пенсильвенії. Він походить з села Жуковин, пов. Коломия. Він є середнього росту, шуплого лиця, блондин. Хтоби о нм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу:

Dm. Semeniuk,
319 E. Houston St., New York, N. Y.

Пошукую свого товариша, ЮРКА ПЕТРУСІН, що походить з села Мшанна, пов. Кросно. Перше перебував в Ансонії, Конн., відтак виїхав до Пенсильванії і десь пропав. Хтоби о нм знав, або він сам, зводить написати на адресу:

ФРАНЦ ПОТОЧНИЙ,
164 Jersey St., Ansonia, Conn.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ, КОНЦЕРТИ, БАЛІ І Т. П. ЗАБАВИ.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. сьв. Георгія, від. 239 Р. Н. С. устроїв в суботу дня 25. січня с. р. ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в Меркентайл Гол, 849 Норт Френклін стр., Філадельфія, Па., недалеко катедрі, на котрий має честь сею дорогою запросити всіх чесних Русинів та Русинко. На балі буде грати руська музика Тов. Русько-американських Грожаан. Забава буде знаменита. Всі члени мусять явити ся з відзнаками під карою 50 цнт., а урядник 1 дол. — Іван Боросевич, прехс.; Теодор Гріцей, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Дня 26. януара 1913 в гали п. Ст. Цапа відіграє Кружок аматорський драму в 4-ох актах „ВЕРХОВИНЦІ”. Початок точно о год. 7. вечер. Режисер Гріць Михаліцький. Кождий свідомий Русин-Українець повинен явитись. Представлене саме собою дуже гарне і поучаюче, дятого кождий повинен користати. Вступ для старших 25 ц., для дітей 10 ц.

НЬЮ ЙОРК, Н. Й. ВАЖНЕ ДЛЯ НЬЮОРЧАН! Товариство ім. М. Січинського бажає по святках гарно забавитись зі своїми крайнами і для сеї цілі замовило гарну, усім знану галю: Ліберті Гол, 255-63 Іст Гавстон стр., Нью Йорк, в суботу 25. січня 1913 року. Дятого повинність усіх зайти на нашу забаву. Буде там також вигравка різних цїкавих річий на 15 дол. вартости для всіх гостей даром. Вступ 25 цнт. з гетькем. Початок 7.30 веч. Музика проф. Г. Смолинського. Увага: Тов. буде приймати на балі члени без вступного. — Комітет.

ПІТСБҮРГ, ПА. Русини Пітсбурга і околиці позірі! ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ по святках устроє Бр. сьв. Фльора і Лавра, від. 130 Р. Н. Союзу, в понеділок дня 27. січня 1913 р., в гали „Просвіти” на 7. улиці С. С. Запрашаємо всіх Русинів з Пітсбурга і околиці. Початок о 7. годині. Вступ від пари 50 ц.; сама жєнщина 25 ц. Музика з Філадельфії. За добру забаву ручить — Комітет балевий.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Бр. князя Данила, від. 73 Р. Н. С., відіграє представлене „НАТАЛКА ПОЛТАВКА” в суботу дня 25. січня 1913 р. під ч. 36 Айронс Гол, Олнейвїл Сквер. По представленню БАЛЬ. Вступ 25 ц. Особи беручі участь в представленню: Наталка — А. Рекрут; Терпилиха — М. Белчир; Петро — Г. Болюх; Микола — І. Милько; Тетеряковський — І. Вавришин; Макогоненко — О. Заходник. Режисер: Н. Пшонівський. Просимо усіх ширах Русинів і Русинко а також латиняків, місцевих і позамісцевих о найчисленнішій участі. Прибувайте, а не пожадуйте часу. За добру забаву ручить — Комітет.

Касове справозд. Р. Н. С. за місяць грудень 1912 р.

Відділ	Запл.	Відділ	Запл.
1.	\$423.70	129.	55.58
2.	103.40	130.	47.20
3.	150.94	131.	30.70
4.	63.23	132.	77.62
5.	110.85	133.	91.09
6.	79.50	134.	43.35
7.	218.18	135.	114.25
8.	74.19	136.	70.28
9.	158.33	137.	6.25
10.	113.40	138.	9.69
11.	47.73	139.	36.87
12.	117.25	140.	77.71
13.	51.16	141.	75.97
14.	152.63	142.	65.97
15.	53.44	143.	57.50
16.	285.73	144.	15.06
17.	29.53	145.	32.25
18.	33.20	146.	27.77
19.	31.30	147.	96.36
20.	132.48	148.	28.62
21.	21.00	149.	50.20
22.	32.50	150.	11.21
23.	108.75	151.	32.61
24.	23.75	152.	67.50
25.	84.23	153.	52.16
26.	35.00	154.	55.85
27.	88.32	155.	104.28
28.	354.18	156.	20.83
29.	140.66	157.	108.15
30.	138.56	158.	33.33
31.	41.25	159.	31.15
32.	65.50	160.	80.75
33.	326.03	161.	50.25
34.	49.50	162.	78.73
35.	70.30	163.	14.60
36.	48.23	164.	10.00
37.	106.78	165.	78.90
38.	115.17	166.	62.15
39.	90.11	167.	48.67
40.	97.70	168.	64.40
41.	49.90	169.	54.55
42.	133.57	170.	58.77
43.	31.25	171.	19.90
44.	16.00	172.	39.00
45.	71.29	173.	30.00
46.	198.30	174.	32.30
47.	69.44	175.	38.57
48.	125.41	176.	25.94
49.	26.25	177.	9.50
50.	3.75	178.	13.65
51.	52.50	179.	96.72
52.	16.25	180.	30.00
53.	217.76	181.	8.96
54.	26.57	182.	77.77
55.	166.80	183.	33.23
56.	39.81	184.	69.14
57.	42.73	185.	71.25
58.	116.06	186.	55.21
59.	45.94	187.	63.47
60.	11.92	188.	109.77
61.	134.70	189.	19.90
62.	20.69	190.	58.58
63.	103.75	191.	31.56
64.	109.69	192.	33.60
65.	71.50	193.	48.25
66.	10.00	194.	23.96
67.	11.98	195.	52.50
68.	20.75	196.	83.11
69.	141.71	197.	40.98
70.	7.50	198.	51.39
71.	117.85	199.	7.71
72.	18.55	200.	35.64
73.	22.50	201.	23.34
74.	27.50	202.	32.93
75.	51.93	203.	39.18
76.	21.35	204.	36.98
77.	288.50	205.	30.98
78.	20.00	206.	50.73
79.	47.70	207.	60.68
80.	43.45	208.	126.00
81.	101.71	209.	21.25
82.	14.43	210.	21.06
83.	25.96	211.	45.00
84.	242.43	212.	65.53
85.	13.75	213.	26.71
86.	37.92	214.	31.08
87.	12.96	215.	99.00
88.	15.00	216.	58.75
89.	36.25	217.	38.75
90.	117.33	218.	84.45
91.	73.83	219.	40.75
92.	21.25	220.	68.19
93.	48.32	221.	140.86
94.	94.90	222.	84.67
95.	104.03	223.	35.73
96.	23.75	224.	120.20
97.	46.60	225.	25.35
98.	154.64	226.	85.00
99.	20.84	227.	33.75
100.	8.86	228.	160.00
101.	116.04	229.	61.35
102.	22.25	230.	24.64
103.	141.71	231.	18.34
104.	33.16	232.	66.66
105.	138.44	233.	52.01
106.	54.66	234.	6.46
107.	145.84	235.	58.67
108.	72.50	236.	74.28
109.	61.50	237.	21.85
110.	37.49	238.	17.67
111.	21.36	239.	25.96
112.	48.75	240.	21.99
113.	79.80	241.	24.37
114.	43.50	242.	92.45
115.	25.75	243.	29.69
116.	72.30	244.	46.04
117.	13.44	245.	82.62
118.	22.75	246.	45.79
119.	96.10	247.	148.35
120.	153.85	248.	45.68
121.	64.91	249.	32.19
122.	47.85	250.	60.73
123.	51.28	251.	28.30
124.	53.96	252.	31.98
125.	94.97	253.	27.48
126.	23.23	254.	24.59

Відділ	Запл.	Відділ	Запл.
258.	29.90	306.	22.82
259.	42.20	307.	18.55
260.	50.49	308.	26.35
261.	50.50	309.	8.75
262.	12.92	310.	47.50
263.	8.65	311.	16.76
264.	42.50	312.	22.30
265.	79.53	313.	19.75
266.	43.96	314.	15.00
267.	30.94	315.	14.69
268.	52.50	316.	15.60
269.	35.00	317.	54.65
270.	21.98	318.	36.49
271.	38.43	319.	19.29
272.	24.15	320.	21.25
273.	34.35	321.	20.22
274.	47.92	322.	19.05
275.	83.75	323.	31.53
276.	55.51	324.	19.04
277.	44.95	325.	37.58
278.	87.60	326.	30.96
279.	35.35	327.	35.42
280.	28.75	328.	24.38
281.	25.00	329.	32.50
282.	28.10	330.	27.83
283.	27.50	331.	26.25
284.	12.19	332.	40.00
285.	18.90	333.	15.71
286.	31.42	334.	13.76
287.	22.70	335.	25.00
288.	34.48	336.	15.36
289.	39.38	337.	26.29
290.	2.50	338.	40.97
291.	41.37	339.	24.90
292.	60.48	340.	12.51
293.	76.27	341.	24.00
294.	20.92	342.	20.26
295.	50.84	343.	16.25
296.	24.48	344.	28.60
297.	37.50	345.	77.70
298.	33.75	346.	45.26
299.	86.19	347.	33.10
300.	47.04	348.	25.40
301.	18.35	349.	30.00
302.	52.35	350.	30.90
303.	23.64		

Чек ч. 2541 звернений до каси

100.00

Прихід за місяць грудень

19.678.33

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Михайлі Донца, Вілхесбері, Па.	200.00
Луцю Савич, Джанстани, Па.	100.00
Івані Шута, Джанстани, Па.	300.00
Максими Голубовським, Трой, Н. Й.	1.000.00
Василію Вайда, Перт Амбой, Н. Дж.	300.00
Семені Шеремета, Трентон, Н. Дж.	1.000.00
Насті Мандзіняк, Вілхесбері, Па.	500.00
Стефані Зіга, Шамокін, Па.	900.00
Людвигу Возняк, Нью Брітейн, Конн.	1.000.00
Вікторіі Келлер, Перт Амбой, Н. Дж.	1.000.00

Запомога по:

Марії Пелех, Картерет, Н. Дж.	400.00
Магдалині Зарівній, Сворс, Па.	400.00
Насті Марцінішин, Котсвіл, Па.	400.00
Катерині Дацько, Смок Рон, Па.	400.00

Запомога для:

Матвія Сулін, Іліноі, Па.	100.00
Павла Мамчак, Елизабет, Н. Дж.	100.00
Павла Станчак, Донора, Па.	100.00
Василію Кохалевич, Ньюарк, Н. Дж.	50.00

Сирітська часть по:

Івані Сенько, Чісголд, Мінн.	500.00
Николі Крайківським, Тейлор, Па.	821.30
Андрею Сметана, Олифант, Па.	103.00
За друки, книги і чартери для Братств	880.00
Орган Р. Н. Союзу	1.600.00
Платня Головного Уряду	270.00
За сейф для голов. касієра Р. Н. С.	61.18
Адміністрація Р. Н. С.	280.30

Розхід за місяць грудень

12.765.78

ЗІСТАВЛЕНЕ.

Прихід за грудень	19.678.33
Готівка з кінцем надоліста остала	103.117.18

Весь прихід разом виносить

122.795.51

Розхід за місяць грудень виносить

12.765.78

Готівка з кінцем грудня остає

110.029.73

З тої суми:

Фонд сирітський	45.278.36
„ резервовий	42.234.08
„ бідних	8.537.83
„ шкільний	8.322.08
„ розпорядимий	5.657.38

Разом

110.029.73

Д. Напітула, предс.,

А. Шаршонь, кас.,

С. Ядловський, фін. секр.

Справоздане Р. М. Союзу за місяць грудень 1912 р.

Відділ	Запл.	Відділ	Запл.
1.	\$15.70	21.	75
2.	1.00	23.	6.63
3.	4.00	24.	95
4.	4.95	25.	75
5.	2.25	26.	2.00
7.	15.18	27.	16.25
8.	3.25	28.	15.05
9.	9.50	29.	4.95
10.	8.35	30.	5.85
11.	1.50	33.	13.50
12.	1.75	35.	75
14.	5.72	36.	3.35
16.	4.95	37.	3.50
17.	25	38.	5.75
18.	1.00	39.	1.50
20.	4.50	40.	10.40

Книжки

котрі можна дістати в друкарні
„Свободи”:

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Ворба клас і чому робітничий організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звіврата	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Коломийки	30
Капітал і праця	15
Казки про Янів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадалий народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землі	25
Повуса	10
Про кінець сьвіта	15
Під прапором свободи. Вибір патріотичних декларацій	30
Рицар і смерть	5
Розмова Пєлика з Русиньом	10
Релігійні вірованя	20
Русько-англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Сонник	30
Страшна цимста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стрілий на смерть, робітнича драма	15
Товариська ворожка	15
Хто з чого живе	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образами	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через бордон	15
Хлопська доля	5

Молитвенники і книжки богослужебні
та релігійні.

Звичайна оправа.

Збірник	1.90
Збірничок	1.30
Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Коляди	15
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Збірничок	55
Збірник найкрасших пісень церк.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков.	
пісень під нота ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Веселий кутик.

Найблизша родина.

Раз притрапило ся у Львові, що на одній найкращій і найбагатшій улиці, куди переважно проходжують ся самі найбільші пани, появилася нечаяно — клапоуха свиня. Сейчас збіглося чимало цікавих людей, оглянути се цікаве, а по львівських улицах рідко гостює, еотворіне. В кілька хвиль зібралась товпа народа, бо кождий ішов до гурту. думаючи, що Бог зна що стал ся. На се надійшло кількох поліцаїв, які мають приказ більшу товпу народа сейчас розганяти. Довідавшись про що ходять, придовили свиню, а зібраним веліли розійти ся. Але люди, цікаві, що то дальше з тою свинією станеть, не дуже хотіли розходитись. Тоді поліцаї прибрали грізну поставу і в імени права веліли розійтись. Але і се нічо не помогло.

„Розійдіть ся, панове!” відізвав ся хтось з гурту. „Най лишить ся лише найблизша родина”.

Розуміє ся, що ніхто не хотів признаватись до найблизшої родини свині, і всі з сьміхом розійшли ся, а коло безроги лишили ся тільки поліцаї, вдоволені, що так легко поміг їм хтось розігнати товпу.

Порадив собі.

Син одного правовірного Турка зломив був собі раз ногу. Старий батько сейчас метнувся по лікаря і привів його до свого дому. Лікар скинув з себе загортку, повисив її в снігах тай пішов до хати, де лежав хорий хлопець. Оглянув ногу і сказав:

— Я ногу вилічу, але тоді заберу ся до лічення, аж виплатите мені з гори 20 франків.

Дарма просив ся старий батько, що на разі гроший не має та що в короткім часі йому заплатять. Лікар не хотів навіть дивитись на хорого.

Старий батько щось трохи подумав, а далі вийшов з хати. По якімсь часі прийшов і дав лікарю жаданих 20 франків. Лікар сейчас ободажував ногу хворому хлопцеві, так що вилічене було запевнене. Укінчивши свою роботу, почав збирати ся до від'їзду, та якже здивував ся, коли не було його загортки.

— Де моя загортка? — запитав тивно.

— А я заставив за тих 20 франків, які я вам виплатив, бо не годен був вийти спосіб роздобути гроша, — відповів спокійно Турок.

Оба не знають.

Пасе пастух віви над широкою рікою тай думкає, аж над'їздить пан тай питає:

— О чім ти так думаєш?

— Та, каже пастух, придумав я загартку, але таку, що ніхто її не годен відгадати.

— А яка вона, скажи, може я відгадаю, каже пан до пастуха.

— Та от така, відказує пастух. От там на березі стоїть якраз той великий баран. Він, бачите, має дуже велику охоту дістати ся на другий бік ріки до оттої капуста, що росте рядами з широкими листками. Відколи я тут пасу віви, то він щодня стоїть оттак на березі тай міркує, як би йому туди дістатись. Вода глибока, ріка, як видите, широка, баран пливати не вміє, моста ні кладки нігде нема — одним словом нема як дістатись на другий беріг... Тай міркує мій баран, що він повинен зробити, аби дістатись на другий беріг.

Думас пан, думає, дивить ся кругом, а вкінці каже: Всьо знаю, а сего таки не знаю...

— Тамтой баран також сего не знає, — відповів хитро пастух.

Адвоката не перехитриш.

Один визначний адвокат у великім місті вибрав ся раз на прохід з своїм песом. По дорозі переходили вони попри склеп різника. Пес занюхав шинку, а що двері від склепу були отворені, то пес скочив до склепу і вкрав кусень шинки. Різник спостеріг ся доперва тоді, коли пес доїдав уже шинку і о відібраню її не було й бесіди. Знаючи чий се пес і побачивши його власителя здалека, пустив ся різник за ним, щоби зажадати винагороди за вкрадену песом шинку. По дорозі застановляв ся він над способом, як би то сказати, аби адвокат заплатив за шинку, котру вкрав його пес. Нараз шибула йому по голові гадка, що без хитрости не відбере від адвоката своєї належності, а вже знайшла ся зараз і форма, в якій має до него промовити. Приступає отже і питає ся:

— Прошу пана меценаса, чи власитель відповідає за вчинки свого пса?

— Так є, відповідає адвокат.

— А если його пес вкрав шинку?

— Ну, розуміє ся, також.

— Але чи се певно так є, пане меценас?

— Алеж нема найменшого сумніву.

— Но, то заплатіть мені, пане меценас, за шинку, яку вкрав у мене що доперва ваш пес, що котрій ще тепер облизує ся.

— Добре, каже адвокат. А кілька вам належить ся, питає ся.

— 2 кор. 50 сот., відповідає різник.

Адвокат витягає жадану квоту і дає мовчки різникові.

Різник вертає вдоволенний домів. Але його вдоволене тревало коротко, бо єще перед вечером того самого дня дістав він рахунок від адвоката такого змісту: „За пораду правну уділену на дорозі: належитість 10 кор.” І тепер доперва пізнав різник, що адвоката не перехитриш...

В чім лежить щасте?

На обід подали пироги з черниціми. Зеньо, Славко і Галя радісними окликами вачовняють всю хату. Мама каже:

— Кожде з вас дістане тільки пирогів, кілька має літ.

— Ах, яка мамця щаслива! зітхає Славко

Календар на 1913 рік п. н.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ”

вийшов уже і коштує 72 сотиків. 12 примірників коштує 12 К 30 сот. вже з оплатою почта. Кошти пересилки за границю Австро-Угорщини оплачує купуючий. Адресувати так: „Видавництво календаря „Запорожець” в Коломиї, вул. Франц-Йосифа ч. 9.

Російсько-Американська Лінія
Найгарніші, найбільші і найкращі пароплави, удержуючі правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересілення у ніякій посередній пристані.
Нові, двошпурові пасажирські кораблі „ЦАР”, „КУРСЬ”, „РОСІЯ”.
До Роттердаму 8 днів, до Лібава 11 днів.
\$3.00 — III клас — \$35.00
\$45.00 — II клас — \$50.00
\$60.00 — I клас — \$70.00
Найближший від'їзд корабля з Нью Йорку: „ЦАР” 17. Януара. — „РОСІЯ” 8. фебруара.
По більшій подробці просити ся звертати до наших агентів або до генерального заступництва;
A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ДАРОМ! Пришліть нам образок або фотографію, стару або нову, свою або своїх кривих, то ми з тої фотографії зробимо для вас красивий портрет 16 до 20 палів великий, і то цілком даром.
Той портрет буде через наших славних артистів красиво виготовлений і натурально, гарно кольорований.
Ми дамо вам сей портрет цілком даром, не жадаям за се ані цента, а робимо се для реклами, се єсть на се, щоби наш Великий Дім Гандльовий як найширше був знаний між нашою суспільністю.
Пишіть до нас ще нині і пришліть фотографію, яку маєте, на адресу:
M. MIKSIC, 531 TREMONT AVE., NEW YORK, N. Y.

ДАРОМ
сей гарний дерев'яний годинник, за який ми гарантуємо, що буде йти добре три роки. Він є вартості \$350, а ми даємо його **ДАРОМ** лише задля розголошення нашої фірми. Числимо Вам лиш 90 центів за покриті коштів оголошень, опакowania і пересилки.
Посилайте гроші або почтові марки.
H. HOFFMAN & CO., 237 East 12 St., NEW YORK CITY.

Найновіша метода лічення.
Д-р. ГОГЕНБЕРГ,
спеціаліст зі старого краю
підвів мене! Варує мене в обіймі смерті! Виділив мене! Тоді, коли інші лікарі відступили від мене, так лише в публічний подяці пацієнтка Коли не знаєте ще д-ра Гогенберга а єсть хорі, удайте ся сей час до нього, а переконаєт ся, що д-р. Гогенберг Вам допоможе.
Д-р. Гогенберг носив багато літ в старім краю а передовсім в Америці на студії медичні і клінічні. Вилічив тисячі важкохворих недуг своєю спеціальною методою, яку ніхто нині не в силі наслідувати. Доктор Гогенберг лічить винайденою через него методою всіяні інші недуги, як на прим.: біль і зворіт голови, тиснене над очима, біль в очах, недуги носа і горла, хрипки, кашель, недуги легких, застотуболі під грудьми, недуги серця, недуги жовудка як катар жовудковий, звуження, рашірені і здути жовудка, нулоусть, фебра, біль в крижах, тороби утроба, кишок, нирок і міхура. Нічні недуги, а іменно: жодуга матиці. Всі ці недуги лічить. Лічить закажене і зіпсуте крові, яке є причиною всіляких недуг. В найближній тайт лічить основно у мужчин і жінок секретні недуги заразливі так звані брудні недуги, навіть естерні. Успішно вилічує ревматизми всіяного рода та нервові хвороби та їх наслідки. Усуває всіяні еисини та болі на тілі а жінкам привертає молодий вигляд лица і хору.
Докершує найтатніші операції найновішою методою при помочи знаменитого бувшого відеського а тепер ньюйорського хірурга.
Згешуйте ся сейчас по дівнозу до доктора Гогенберга. Хто не може особисто, нехай аголоує ся листом, залучаючи двоцентову марку на відповіль. Адреса:
DR. HONENBERG, 608 E. 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 3615.
Години офісові: від 8 до 10 рано, і до 2 в полудне і 6 до 8 вечером. В неділі від 9 рано по 2 попол.
Даруючи для своїх пацієнтів.
Кожному пацієнтові висилаю безплатно книжочку, в якій знаходять ся цілія вказівки, в якій спосіб можна охоронити ся перед хронічними слабостями і як заобігати в случаю доглянення якоїсь недуги.

Позір Родимці!
ФАРМИ ЛИШЕ 250.00 ДОЛЯРІВ.
Неажен з Вас хоче бути фармером і шукає за фармою по далеких вестах, а жаден з Вас не огляне ся тут ближше за землею. Чогож Вам їхати в далекі весті, коли тут, майже під самим порогом вашого мешкання, можете купити собі фарму, не наражуючи ся на жадні страсти.
КОМПАНІЯ REALTY & DEVELOPMENT CO., 304 BROADWAY, N. Y. CITY
— посідає великі простори землі в Малага, стейті Нью Джерси. Малага єсть віддалена лише пару миль від міліонного міста а тікет нолійовий з Філадельфії до Малага в обі сторони, коштує лише 93 центи. Фарми суть положені вздовж желізниці Пенсильванія, на рівнині, в сухім і високім положенню, нема тір і мочарів ані каміня. Все 5 минут ходу до школи, шторів, ностела, офісу телеграфічного, почти. Фарми суть поділені на кусники по 5 акрів і 10 акрів. 5 акрів коштує 250 дол.; вплачує ся 50 дол. зараз а решту виплачує по 10 дол. місячно. 10 акрів коштує 475 дол., 75 дол. зараз, решта по 7 дол. місячно. Малага є місце, де сотні людей виїжджає з лотом на свійний воздух. Там лише на годівлі курий можна робити великі гроші. На тій землі, що лише посадите, то ся уродить. Малага посідає фабрику, де виробляють томейто сос, млин і тартаки. Один анер принесе Вам найменше 150 дол. доходу. Русини, не чекайте завтра, але ще нині пишть, що приїдете оглянути фарми. Компанія продала много землі в Малага Русинам. 20 тренів денно до Філадельфії і назад; коли загадасте їхати, не потребуєте чекати на трен. На жадане компанія збуває Вам фармерські будинки. Спішіть ся з купном, бо людей все прибуває, а землі ні.
ПОЗІР РОДИМЦІ!
Рівном кождий з Вас, котрий хоче собі закупити лоти близько Нью Йорку, як в Ровей, Патерсон, фабричних містах, то тота сама компанія продає по дуже низьких цінах. Наш представитель п. С. М. Куїловський виїде в сім тижні в сторони Скрентон в справах компанії, кождий з інтересованих переважно в Скрентон, Нантікон і околиці буде міг говорити особисто з нашим представителем і засягнути повних інформацій. П. С. М. Куїловський єсть уповажнений через компанію MALAGA REALTY & DEVELOPMENT CO. залагоджувати всі справи входячі в продажу землі. Просимо відносити ся до него з повним довірем.
MALAGA REALTY & DEVELOPMENT CO., 304 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Проч зі смутком!

Веселі сьвята буде мати той, хто спровадить собі наш красний **ГРАМОФОН** Даємо на виплату по 10 цнт. денно

Если зобов'язете ся платити 10 цнт. денно, то пішлемо Вам на кредит дуже гарний **ГРАМОФОН ПЛИТОВИЙ** враз з 16 рекордами (32 кусники) всіляких пісень, вальців, польок, мазурів, маршів і т. д., які собі самі виберете. Доброту наших грамофонів гарантуємо кождому на письмі. **МАЄМО НОВІ СПЕЦІАЛЬНІ РЕКОРДИ РУСЬКІ**, як також **КОЛЯДИ** і **МУЗИКИ НА РІЗДВО**. Пишіть сейчас по каталоги і інформації, залучаючи марки (стемпси) на пересилку до:

LIBERTY COMMERCIAL CO., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

ПОДЯКА ДЛЯ LIBERTY COMMERCIAL CO.

Поважаний Панове!

Грамофон враз з рекордами я отримав і дуже мені подобав ся. Жичу Вам з цілого серця, аби се як найбільше тих грамофонів продали, бо то суть найліпші і найгарніші, які я видів. Широ жичливий костюмер

J. KWOLEK, 99-8 St., Pittsburgh, Pa.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся незалежними. Наука триває 3 місяці; по її скінченню видаємо диплом. Адресувати: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery, 229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Одинокий наш лінар в Ст. Луїс, Мо.

Д-р. БРЕЗАНИ.

Лічить із всяких недуг муштин, жінок і дітей.

Офіс під ч.

1625 CASS AVE., ST. LOUIS, MO.

Bell Telephone: Tyler 166 R. 44-17

Година урядові: від 9—10 рано, від 3—4 попол. і від 7—8 вечер. В неділі лиш від 9—11 рано.

R. J. Glick Агент асенураційний від огни.

Офіс знаходиться в WILLIAM McCONNEL BUILDING 27—

SHAMOKIN, PA.

Ціни умірковані.

Б. БРАВЕР

руський фотограф
87 AVENUE A., NEW YORK.
поміж 5-ою і 6-ою улицею

Виконує всякі поодинокі і групові фотографії: кредитно-2-5 віі олійні.

Д-ра RICHTERA

RAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВОЕСИЛЬНИЙ ВІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІ.

Він проганяє ревматизм, подагру, біль в бедрах та в клубових сугавах і невральгію.

Усуває швидко всі болі та затверділости сугавів і м'яснів. Знаменитий на вивихнення, хромість і стовчєня.

Скорий лів на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддиханє.

Не дайте ся ошукати. Правдивий знаходить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів флашинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co. 1-13

American House, 74-80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

Бєли маєте слабкий вір, терпите на запалєня очей і біль голови, або єсьє загрожені сліпотю, удайє ся по порадю до
ОКУЛІСТА
45-18 **L. FRIEDNER-A. O. R. D. O.**
29 Newark Ave., побіч Cooper Pl.
Відповідно до зору окуляри від \$1.00 вшемо.
Спеціальність: Окуляри для шкільних дітей.
Направляє шкла. Гарантія заповнена.
Отворєно від год. 8 рано до 8 вечер.

Позір! Лише через місяць.
ГРАМОФОНИ вартости \$25
тепер дістанете за \$13
з додатком 6 пісень даром. Ми платимо опакowane і посылку.
Бєли наш грамофон не вдовольє Вас, зашліть нам з поворотом.
Ми шліть \$13, або депозит на \$3, а ми вишлемо грамофон. Адреса: **HOFFMAN BROS.**
77-79 Second Ave., Dept. 6, New York City.

Найвище забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою!

Не дайте дурити ся агентам крикливою і брєдливою рекламою. Як вам хто говорять, що ручить за се або те, то ви запитайте цїгана, чам він ручить і де його зарука? Відігачальний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій грїш, чи то до перехована, чи перєслана до старого краю, попередю перєконайте ся, чам і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований грїш. Я вложив в державній касі сто тисяч доларів. Тому тямте, що треба уникати непевних банкірів. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який вишляє 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе те робить — дешево, совісно і точно.

Пишіть по подробиці курсу і цїни шифкарт.

Відповідаю відвєротною поштою, а всяку порадю даю бєзплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York. 23-48

Найвище забезпечене \$100,000.00

Одинокий руський адіонат на цілу Америку.

Доктор прав

ЮЛІАН ЧУПКА,

полагоджує всі справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичині, для того полагодить Вам найліпше всі справи процесові, спадкові і військові в Галичині, спорядить повноволія, контракти і всі правні документи і перепровадить інтабуляції. — Адрес:

Dr. Julian Czupka, 1-13
P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES BARRE, PA.
LUZERNE CO.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пізнити складати свої ошадности в стейтовім Банку на рові вулиці

Carson 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що підковито забезпечує Ваші ошадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє вніт стейтових контролєрів. Продаємо КОРАБЕЛЬНІ МАРТИ на найліпшіх ліній, а ГРОШІ до краю вишляємо по почтовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS., 36—

South Side Pittsburg, Pa.

Н. В. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Вучак, уряд. банк.

Друкарня

„Свободи“

виконує всякі роботи друкарські по найтаньших цінах.

РУСЬНІ ЧИТАЧІ!

Ріжні умовини, пануючі в Росії, силують тисячі людей емігрувати відтам в Америку. Тут, серед глуші, адалєку від рідні, другі та знакомих, серед людей з якими не мож розмовити ся, не одному приходить ся вельми тяжко, а особливо ще тоді, коли чоловік хорий і не в силі обьяснити своїй хороби рідною мовою. Тому то ми предкладаємо Русинам, щоб лічили ся за дешєві гроші і ручимо їм підковито виличєня. Повідоміть нас, від як давна хоруете, опишіть подрібно усі признаки вашої недуги, а если є вона до виличєня без особистих оглядин, ми відвєротно вишлемо вам лік і ви певно будете нам вдячні. Ми виличили уже многих, звертаючих ся до нас за п. мочию, виличимо і вас.

Цілковито лічєно опанізи.
Повне виличєне від мужєської бєзсилности.

Спеціально лічить ся мужєські недуги по найприступніших цінах.

От наші ціни ліків:

Виличєня волося на тїлі	\$1.50
Виличєня пятєн на лїцї	2.00
На поріст волося	1.50
На хоріст вусів „Усатий“	1.00
Проти прачїи на лїцї	2.00
Проти печєня	1.00
„чесотки“	2.00
„ревматизму“	2.00
„лихорадки“	1.50
„жолудкового катару“	1.50
„простуди“	1.50
„болю голови“	1.00
„лохана в костях“	1.50
„хрипи“	1.00
„катару в носі“	1.00

Всі лікарства вишляє ся разом з докладним поучєнем як уживати.

RUSSIAN DRUG CO.

OFFICE: 55 RIVINGTON STREET.

АПТИКА: 35 RIVINGTON STREET.

NEW YORK, N. Y.

Знаменитий
тютюн до курєня

„BULL“

DURHAM

Скрутите сорок цигареток з 5-центового мішочка.

Найбільше уживаний тютюн мільонами робітників і сотками богачів. Він вдовольє кожного, як ніодин другий тютюн.

Звичайні готові цигаретки коштують 5 центів.

Десять ліпших цигареток коштують 10 центів.

Десять дорогих цигареток коштують 25 центів, а з 5-центового мішочка „Бул Дургем“ скрутите 40 найліпших цигареток. — Пачка паперців даром.

Команє бараболє на фармі в сусідстві Бріджтон.

чистий Guarantee Deed. — Зі сторони полуднево-східної наших ґрунтів нема навіть цілих 6 миль до великого міста Bridgeton, N. J. Bridgeton єсть містом повітовим, Cumberland County, і єсть осим портівим містом в Злучених Державах. Має 54 фабрик ріжних виробів, котрі тут подаємо: 3 Glass Manufacturing Plants; 2 Gasoline Engine Works; 5 Machine Shops; Electric Light and Power Plant; 3 Shirt and Shirtwaist Factories; 2 Iron Foundries; 2 Artificial Ice Plants; 3 Candy Factories; 2 Flour Mills; Illuminating Gas Plant; Wrapper Factory; 7 Fruit & Vegetable Packers; Dye and Bleaching Plant; Hosiery Mill; Plant for Condensing Milk; Lithographing Plant; Silk Dress Factory; Ship Yard; Mould Making Plant; Plant for the manufacture of Dies and Presses of every size; Turkish Towels and Bath Robing; Carriages and Wagons; Printing Presses; Steel Castings; Baskets; Tin Cans; Brick; Gloves. — Списє фабрик міста Мілвіл подамо пізнійше. — Інтересовані приїжджайте, доки маєте добру погоду, осудіть самі, чи не добре мати кавалок землі при великих містах та так численних фабриках і при шогодинній комунікації. — Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу адресу. Пишіть по руськи, бо в нашім бюрі займають уряди Русини.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,

441 DREXEL BUILDING,

5th and Chestnut Streets,

PHILADELPHIA, PA.

Позір!

ЕЩЕ ЩОСЬ НОВОГО!

Позір!

РОДИМЦІ! Тут подаємо понизше дєщо нового про першу руську колонізацію в West Milville, New Jersey. Се єсть справді правдива руська колонізація, бо велике число руських родин позакупували землю. Компанія навіть позазивала кілька стрітів по руськи. Фамілії, котрі у нас позакупували, зачинають ся по троха спровалжувати до Мілвіл, бо задумують з весною управляти своєю землею.

РОДИМЦІ! Чи не добре мати о чверть години ходу від міста Мілвіл і від фабрик свій кавалок землі і свою хату і мешкати межи своїми, чути ся якби в родиннім краю. Не один о тім думав, що се було би добре, але чи воно так єсть, як ся Компанія в своїх оголошенях писала і пише.

РОДИМЦІ! Що ми писали і пишемо, то нич більше, як лише щира правда. Титул власности маємо добрий. Хто купує за готівку, дістає без жадних перешкод і без жадних довгів чистий Guarantee Deed, т. зв. по нашому „Інтабуляція“. Хто знов купує на виплату, дістає контракт. При робленю контракту купуючий вималяє собі, в який спосіб він може сплачувати: місячно, квартално, пів-річно або річно. Бєли хоче виплачувати місячно, то контракт робить ся з таким застереженєм: Купуючий не мусить до двох місяців навіть повідомляти, чому не прислав (не приніс) своєї рати; если би не міг і по двох місяцях, то мусить повідомити Компанію і подати причину. В той час Компанія дає пільгу і чекає далі. Хто закупить і вложить задатку на 5 акрів 100 доларів, а вразі його смерти, то хотьби він аві одної рати не заплатив, то його спадкоємці без жадної доплати дістають

13.

Число 13 взагалі уважають люди за нещасливе. Теперішній рік кінчить ся тринадцяткою, отже говорять, що і він мусить бути фатальний. Дотеперішні роки, котрі кінчили ся сим нещасливим числом, завсїгда приносили з собою для людськості великі переміни. В 1713 р. зломано власть французького короля Людовика XIV., а на рік 1813 припадає упадок славного Наполеона.

З того не можна ще заключати, що роки окінчені тринадцяткою мусіли бути нещасливі для всіх. Протівно. 1813. рік був нещасливий для Наполеона і Франції, але щасливий для Росії і Англії. Но помімо сего на сей рік 1913. дивлять ся всі перестрашеними очима. Та вже нігде не боїть ся його так дуже як в Німеччині. І то не лише прості люди, але і інтелігентні з тревогою споглядають на него. Причина є така. До Вільгельма, пруського короля зайшов раз один російський чарівник-пророк. Між иншим в часі бесіди запитав його король, чи не міг би він йому сказати, коли з'єднають ся всі маленькі німецькі держави в одну велику державу. На се подав чарівник рік 1871. Король став даліше його питати, щоби подав йому рік його смерті. Сей пророк сказав рік 1888. Зацікавлений тим король став даліше питати його, чи німецька держава розпаде ся і коли се стане ся? На се чарівник відповів, що в певній році німецька держава змотає ся в велику війну і тоді для неї кінець і подав рік 1913. „По чім же ти можеш се знати?“ — запитав його король. „Додай, каже, до року 1871 всі числа його еще раз а отримаєш день своєї смерті; а до року смерті додай всі його числа, то отримаєш рік упадку німецької держави“. Подаємо тут сі рахунки:

1871	1888
1	1
8	8
7	8
1	8
1888	1913

І до тепер оба перші пророцтва сповнили ся. В р. 1871 з'єдинили ся всі німецькі держави в одну під проводом пруського короля, котрий прибрав титул німецького цесаря, а в 1888. р. умер Вільгельм. Сего 1913 року всі Німці дуже боять ся, щоби і третє пророцтво не сповнило ся також. Поляки протівно на сей рік покладають великі надії. Вони сподіють ся, що при помочи Росії і Франції удасть ся розбити німецьку державу, а Поляки, если вже не воскресять королівства, то принайменне злучать ся вже раз під Росією і отримають автономію-самоуправу. Тому і старають ся приподобати ся Росії. Звісна річ, що Росія докладає всіх сил, аби наш нарід русько-український змосковити в Росії. Забороняє вчити по руськи по школах, в церкві не сьміє сьвященник голосити сьв. євангелія, слова божого по руськи, на руські газети накладає грошеві кари, аби їх знищити, просьвітні товариства замикає без причини лиш тому, що вони хотять служити нашому народови — словом розб'єм хоче знищити наш нарід. Там в Росії сей розбій їй уходить, але в Галичині, де також жие наш нарід, сего не може вже робити. Найбільше, що посилав рублі на русофільські газети та бурси і ними купує безхарактерних, ласих на гроші людей, котрі впокоють в непросьвічений наш нарід погорду до своєї рідної мови, а захиляють під небеса Москву і обіцяють

народови рай під російським панованем. І тим способом старають ся вносити розлад в наш нарід і знищити його. Отже Поляки, щоби приподобати ся Москалям, помагають, де можуть, москвофілам, входять з ними в спілки при виборах і т. д. і йдуть разом проти цигрих Русинів, котрі не хотять служити ні Москалеви ні Ляхови, але своєму народови. Недавно в яворівським повіті при виборах до повітової ради получили ся вишеполяки з москвофілами проти Русинів і розуміє ся побідили.

Але ми тої побіди не завидуємо їм! Нехай тільки так далі поступають, для нас то ліпше. Москвофіли кидали до тепер на нас Русинів-Українців підозрінє, що ми Русини-Українці маємо якусь спілку з Поляками і в той спосіб дурили наш нарід. Але скоро нарід довідає ся про їх махінації, то ї поміч з Росії нічо їм не допоможе і покине їх! Так само, коли Русини старають ся тепер о свій університет — найвнешню школу і австрійське правительство хоче нам дати, то Поляки всіх сил уживають, щоби ми не отримали сеї школи — а все те, щоби колись перед Москалем похвалити ся, що і вони подібно як і Москалі не люблять Русинів-Українців і не допускають дійти їм до сили. — 0

АКРОСТИХ.

Славних предків славні внуки,
Волю будем добувати,
Один одного крішити,
Бодро неньку боронити
І народ наш ратувати.

До кривавого нам бою
Не по одному ставати,
А стосотною юрбою,
У тім лютім перебою,
Кровю волю здобувати!

Рідний край на нас чекає,
А ворог — о, він не спить!
Ідеал нам ясно сяє,
Нас у бій він закликає,
А з ним — воля прилетить.

Д—0

ХТО ХОЧЕ ФАРМУ,

де є 6 фабрик паперу, 2 цегольні і пейнтарня. Місцевість зростає з кождим днем. Русинів вже багато, земля дуже урожайна. 30 миль від Нью Йорку желізницею Lackawanna і Erie, 5 до 15 минут ходу від дапа. Голосіть ся до властителя:

HARRY M. FANOK, 4-6
9 Malapardis Str., Whippany, N. J.

ELGIN або WALTHAM
на виплату по \$1.75 місячно
Бели можете платити \$1.75 місячно, ми пішлемо Вам на кредит гарну 14-K золотом золоч. (gold filled) годинку, гарантовану на 20 літ, заосмотрену в знаменитий, аваній а доброті механізм (осередок) Elgin або Waltham. Ціна вправ в ланцетком і дармовісом лише \$30.00
Пішіть по ціянню, залучаючи 2 ц. марку.
American Watch Co.
343 E. 9 St.,
New York.

РУСЬКИЙ ЛІКАР

Доктор СЕМЕН ШУЛЬЦ

39 E. 7th STR. (межи 2-ю а 3-ю евнею) NEW YORK, N. Y.

ЛІЧИТЬ ВСЯКІ ЄЛАБОСТИ ЖІНОЧІ, МУЖЕСЬКІ І ДІТОЧІ.

Найновіші апарати електричні. Пересьвітлюване і лічене лучами Roentgena.

Години ординаційні: від 8-ої до 9-ої рано, від 2-ої до 3-ої по полудни і від 6.30 до 8-ої вечером.

Памятайте адрес: 39 E. 7th St., New York, N. Y.

Вже вийшло четверте видане книжки:

Пісні про Канаду і Австрію

Книжочка ся побільшена і містить гарні ілюстрації з нашого імігрантського житя. — Замовляйте вчасно, бо попит за нею великий. — Брошурована 40 центів, ооавлена 60 центів.

!!!ВАЖНА НОВИНА!!!

Руська Книгарня видала для вигоди Русинів в спілці з краєвою „Галицькою Накладнею“ давно пожаданий в руській народній мові:

ГЕОГРАФІЧНИЙ АТЛАС

професора д-ра М. Нордуби.

в обемі 24 карт (мапи) з одною мапою України. — Всі мапи в 8 красках. — Величина кождої мапи $12\frac{1}{2} \times 10\frac{1}{4}$ цалів (32×26 сантиметр.). **УВАЖАЙТЕ!** Се є одинокє і перше виданє атласу в українській мові. Ціна дуже низька, брошурований атлас \$1.00, в полотняній оправі \$1.35.

Атлас можна замовляти тільки в нас, себто:

RUSKA KNYHARNIA,
850 MAIN STREET, WINNIPEG, MAN., CANADA.

КАТАЛОГИ КНИЖОК ДАЄМО ДАРОМ.

50 цт. ТИЖНЕВО!

Продаємо говорячі машини Victor і грамофони Columbia до всіх частий Злуч. Стейтів на легкі тижневі сплати по 50 цт., або місячно по \$2 — по найдеш. цінах фабричн.

З кождою машиною посилаємо 5-літню гаранцію на письмі. Недавно отрималисьмо ВЕЛИКИЙ ВИБІР НАЙНОВІШИХ ПОДВІЙНИХ РЕКОРДІВ по ціні 65 і 75 цнт. штуна.

Пішіть по наш ілюстрований Каталог. Отворено вечерами і в неділі.

S. BIRNS

117 Second Ave., cor. 7th St., New York, N. Y.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Телефон Orchard 6085

Час попірати своїх земляків, а не ворогів нашого народу. Загляньте у вільній хвилі до моєї канцелярії побіч руської церкви, а переконаєтесь, що знайдете там поміч і пораду у всіляких клопотах і справах старокраєвих судових, маєткових і військових. — Бєла хто з Вас має процес в краю, або хоче стягнути гроші від свого довжника в краю; хто має справу спадкову або хоче продати або купити ґрунт в старім краю — то знайде у мене совістну, факхову і дешеву пораду і поміч. Крім того продаю шифарти на всі найліпші лінії і найтанше. До краю від 23 до 27 доларів, з краю до 28 дол.

Також продам фарми, дома і лоти в найлутших місцях по найдешевших цінах. — Порада безплатно. На листи відповідає ся відворотно.

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK CITY.

BULL DURHAM — ПЕРВОРЯДНИЙ ТЮТЮН.

Улюблений ґатунок через 52 літ.

52 літ заслуженої слави — се найліпша рекомендація тютюну „BULL DURHAM“. Про його якість сьвідчить і та обставина, що попит за ним стоїть завсїгда на першій місці поміж усіми иншими родами всїляких тютюнів. В однім тільки минулїм році розійшло ся „BULL DURHAM“ тютюну 352 мільонів мішочків.

„BULL DURHAM“ надаєть ся так добре до фак як і на папіроси. Продаєть ся в муслінових мішочках по 5 центів за штуку; з одного такого мішочка буде найменше 40 папіросів. За таку малу ціну дістаєте найліпший, найчистіший тютюн, котрий своєю якістю перевищає всі инші ґатунки. Переконайте ся самі і скажіть, чи знайдете який инший тютюн, котрий смакував би Вам більше ніж сей славний „BULL DURHAM“

Доми без КОМИНІВ.

Ви нераз бачили безкомінові хати, будовані контракторами для ріжнородних цілий. Вони майже по-

стійно удержувані тепло й вигідно в часі студени через

PERFECTION
SMOKELESS
OIL HEATER

Де форнеси або звичайні печі не можуть бути ужиті, або де звичайне тепло не є вистарчаюче — там Ви відчуваєте потребу сїх варучних „Perfection Heaters“.

Як маєте дім без коміна або студєну невеличку комнатьку, або великаський форнес, то схочете напевно покористувати ся „перфектен гітером“. Переносить ся легко з місця на місце. Одобний. Дешевий. Тревалый роками. Всюди у торговців.

STANDARD OIL COMPANY

Newark, N. J.

Baltimore, Md.

Головний Уряд „Р. Н. Союзу“.

Духовний Отець:

о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Председатель:

Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-председателька:

Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-председатель:

Василь Сувак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:

Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:

Алексі Шаршонь, 524 Pine and Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:

о. В. Балог, Whiting, Ind.

Стефан Миланович, Jersey City, N. J.

Йосиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:

Іван Глова, Shamokin, Pa.

Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.

Володимир Каськів, Ansonia, Conn.

Петро Мотало, Chicago, Ill.

о. Мирон Данилович, Ansonia, Conn.

Андрій Галчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи“:

Осип Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи“:

Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союзу“
находиться під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill. — председатель.

А. Горбаль, 135 Main Str., Derby, Conn. — касієр.

Е. Стругинська, 714 Bickerdike Str., Chicago, Ill. — секр.

о. В. Балог, Whiting, Ind.

Д. Андрейко, New Britain, Conn.

Др. І. Костянський, Shamokin, Pa.

Ю. Павчак, Brooklyn, N. Y.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ.

Михайло Василишин, член від. 46. Вступив до Р. Н. Союзу 26. півдня 1903 р. Походив з села Манявська Воля, стол. Земплін, Угорщина. Зістав убитий в майні 30. листопада 1912 р.

Іван Родинський, член від. 85. Вступив до Р. Н. Союзу 30. січня 1909 р. Походив з села Устечко, пов. Заліщики, Галичина. Помер на сухоті 29. листопада 1912 р.

Стефан Саланський, член від. 87. Вступив до Р. Н. Союзу 21. жовтня 1912 р. Походив з села Смолянська, пов. Ліско, Галичина. Зістав убитий треном 12. грудня 1912 р.

Данько Косар, член від. 106. Вступив до Р. Н. Союзу 4. червня 1908 р. Походив з села Радощина, пов. Горлиці, Галичина. Помер на сухоті 15. грудня 1912 р.

Петро Сисан, член від. 185. Вступив до Р. Н. Союзу 13. листопада 1909 р. Походив з села Міска, стол. Шарош, Угорщина. Помер на захворювання 16. грудня 1912 р.

Антін Смибик, член від. 201. Вступив до Р. Н. Союзу 30. липня 1912 р. Походив з села Новосілки, пов. Ліско, Галичина. Помер на виразку хворобу 17. грудня 1912 р.

Михайло Фицула, член від. 209. Вступив до Р. Н. Союзу 24. червня 1909 р. Походив з села Ясика, пов. Сянок, Галичина. Помер на сухоті 11. грудня 1912 р.

Іван Манда, член від. 265. Вступив до Р. Н. Союзу 21. січня 1910 р. Походив з села Озерне, пов. Чортків, Галичина. Зістав убитий треном 23. листопада 1912 р.

В. І. П.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ФОРД СІТИ, ПА. Бр. сьв. О. Николай, від. 63, повідомляє своїх членів, що на річний мітинг дня 29-го грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: С. Бал, предс.; К. Гомізна, заст. пр.; Я. Михалишин, кас.; О. Драган, секр. фін.; І. Волошиневич, секр. рекорд.; Т. Олексак, доз. хорих; В. Рудавський і І. Круник, контр. комісія; П. Тимчик, капітан; Ф. Турко, дверник. За разом повідомляється всіх членів сего Братства, що місячний мітинг відбуде ся дня 26-го січня (януара). На тім мітингу буде приймати ся нових членів до Братства за половину вступного. — С. Бал, предс.; О. Драган, секр.

КОТОВІЛ, ПА. Бр. Сош. сьв. Духа, від. 248, повідомляє всіх своїх членів, що на річний мітинг дня 12-го січня с. р. вибрано отсей новий уряд: В. Струн, предс.; Ф. Перепічка, заст. предс.; П. Песуй, секр. фін.; М. Пик, секр. рек.; Й. Брингілєвич, кас.; Ф. Перепічка, заст. кас.; контр. комісія: А. Катеринів і П. Мокрий; Ф. Кобилянський, Н. Боднар і Н. Якубів, доз. хорих; В. Воловик, капітан; С. Телішевський, хорунжий; С. Сидор, дверник. — З всякими братськими справами прошу удавати ся до секретаря на адресу: П. Песуй, Р. О. Box 10. Coatsville, Pa.

НЮ БЕНСІНГТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михайла, від. 296, повідомляє всіх своїх членів, що на річний мітинг дня 22-го грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: В. Лабур, предс.; Е. Білявський, заст. предс.; В. Каліновський, секр.; І. Кмітінський, заст. секр.; М. Гаречмак, кас.; І. Блажовський, заст. кас.; І. Блажовський і П. Каліновський, опікуни хорих; М. Скрипек, хорунжий; Г. Ципинюк, К. Музика і М. Сидор, контр. комісія; К. Войтович, дверник. Мітинги відбуваються кожної третьої неділі по першій в галі церковній. Если хто з Русинів має охоту приступити до нашого Братства і до Р. Н. Союзу, нехай прийде на наш мітинг. — За уряд: В. Лабур, М. Гаречмак і В. Каліновський.

БАЛТИМОР, МД. Бр. сьв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що на річний мітинг дня 12-го січня с. р. вибрано отсей новий уряд: С. Карпевич, предс.; М. Ключка, секр.; Н. Капустий, кас. Мітинги будуть відбуватися ся кожної другої неділі по першій. — М. Ключка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зап. Січ“, від. 117, подає до відомости, що на річний мітинг дня 11. січня с. р. вибрано отсей новий уряд: І. Крупала, предс.; І. Гнівчинський, кас.; Е. Різник, секр. фін.; Н. Демкович, секр. рек.; контр. комісія: О. Стеткевич, В. Білінський і П. Ярема; контр. комісія хорих: Гелтінк і Шевчук; тресті: Дашкевич і Дайчман; госп. галі: Ю. Кароль. — Н. Демкович, секр. рек.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пр. Тройці, від. 203, подає до відомости, що на річний мітинг дня 7-го грудня м. р. вибрано слідуєчий новий уряд: В. Саів, предс.; І. Балко (Андрія), заст. предс.; І. Богун, кас.; С. Гаушко, заст. кас.; Л. Мигаль, секр.; М. Шипот, заст. секр.; Л. Кісь, тресті; Ю. Павчак і П. Войтович, контр. комісія; М. Ковальський, капітан; О. Гвязда і Н. Лелик, хорунжі; С. Болян, дверник; П. Цьвакало, заст. двер. Мітинги відбуваються ся першої суботи по першій у „Девей Гол“ під ч. 76 Норт 6-го ул. Всякі кореспонденції дотичні Бр. і Р. Н. Союзу просить ся адресувати: Людвик Мигаль, секр., 64 Kent Ave., Brooklyn, N. Y.

Устав Богослужень на рік 1913

друкується, а коли буде готовий до продажу, то повідомимо інтересованих на сім місці. Сподіватись його треба при кінці січня.

RUTHENIAN BOOK STORE,
439 North 6th Ave., Scranton, Pa.

ЮЛІЯН ПАВЧАК 119 N. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.

Руський характеризатор, випозичає всякого рода українські костюми і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає найменше 14 днів перед представленням.

ФОНОГРАФИ на легкі сплати!

Продаємо всяку по Америці на тижневі сплати по 50 центів і \$1.00 після найтантної ціни.

ПРАВДИВІ РУСЬКІ, ПОЛЬСЬКІ
— І ЧЕСЬКІ РЕКОРДИ —

Каталог висилається кожному даром...

International Phonograph Co.,
196 E. Houston St., Dept. 2, NEW YORK.

Позір! Шенандорці і околиця!

Позір!

Вокально драмат. Товариство „Боян“ в Шенандоа, Па. устроє в неділю по Бого-явленню т. в. дня 26. н. ст. січня (януара) с. р. дуже краєне і пучаюче представлення із русько-міщанського життя. Буде відіграна опера: „Чотири углі“ Моли ся, Учи ся, Труді ся, Трезви ся. Також хор „Боян“ відсви́ває кілька красних пісень. В руській галі на W. Centre улици. Початок точно о год. 7.30 вечер. Ціни місць: 50 цнт., 25 цнт. і для дітей 10 цнт. На той прехороший вечерок запрашаємо сердечно всіх місцевих і доколичних Русиянів і всіх Славян. КОМІТЕТ.

УКР. ТОВ. „ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ“ і „ПОМІЧ В ЧУЖИНІ“

від. 117 і 215 Р. Н. С. в Нью Йорку

устроюють

Масковий і Цивільний БОАДОЛЬ

в суботу, дня 25-го січня 1913 р.

В „BEETHOVEN HALL“

210-212 5th St. (між 2 а 3 евно), New York.

Вступ 35 центів.

Початок точно о годині 7-їй вечер.

Товариства призначили дати 4 наг-роди для тих, котрі будуть найліпше і найкомічнійше умасковані, то є: дві нагороди для дам а дві для мушчин.

Музика Тов. ім. Лисенка з Нью Йорку.

Діти мусять мати добре світло при науці

Лихе світло напружує очі, а наслідки сего можуть липитись на ціле життя. Нафтова лампа є найліпша. Світло, яке дає лампа Рауо, є лагідне і миле. Можете при ній читати і працювати годинами без ушкодження Ваших очей.

Рауо лампа є вироблена гігієнічно. Вона є найліпшою лампою, а крім сего дешевою і економічною.

Rayo лампа є зроблена з правдивого мосьжу—нікльована. Заналюєсь без знимання скла і умбри. Легка до чищення і зміни кнота. Вироблена у всіляких формах і для всякого ужитку.

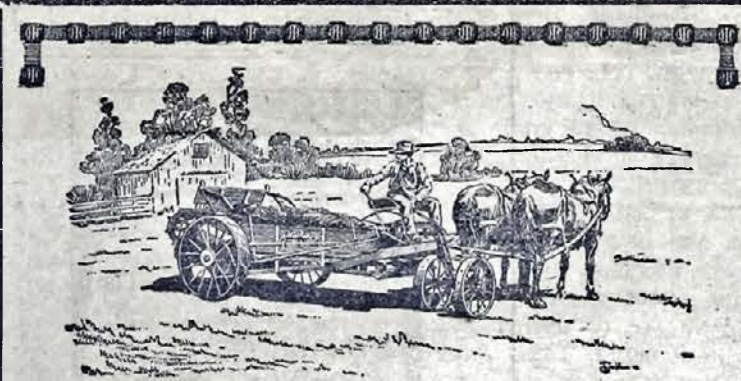
У всіх продавців.

STANDARD OIL COMPANY.

(INCORPORATED IN NEW JERSEY)

NEWARK, N. J.

BALTIMORE, MD.

ЦІНА
ЗЕМЛІ
подвоюєсь!

Коли п. Honeycutt з Lee County, Illinois, купив три роки тому 400-акрову фарму, деякі його сусіди думали, що він не вийде на тій землі на своє. — По трилітній штучній управі тої землі, він зібрав понад 100 бушлів збіжя з одного акра, який дав йому в першій році фармована заледви 30 бушлів.

Числячи по 50 центів за бушель, одні аker привів йому около \$50.00, що зробило не менше \$20.00 зарібку, т. є. 10 процент від акра вартости \$200.00. Його земля не є однак найліпшою в сім стейті, а можливо, що вона навіть не є так добра як ся, на котрій Ви фармуєте. Своє поводження завдячує він лиш привороженню практичних метод і штучним навозам. До сего може кожний з Вас дійти, а можливо, що й перевишите його, наколи начнете розкидати гній рівномірно, уживаючи до сего машини

I. H. C. Manure Spreader.

I. H. C. машини до розкидання гною суть вироблювані в різних формах і розмірах відповідно до Ваших потреб. Суть низькі і високі, зі сталевими рамами або деревляними; суть також широкі, середні і вузькі, усі гарантованої поємности. Одним словом сі машини суть зроблені відносно до потреб і розкидають гній, солому, вавно або поліг після Вашої впадобі.

I. H. C. машина розкидає гній рівномірно чи на рівнині чи під гору, чи в долину. Обручі колес суть широкі і заосмотрені в сильні зуби, які стримують машину від надмірного трисення. Так звані „фаргух“ порушують великі колеса. Продавці тих машин покажуть Вам найвідповіднішу машину. Скажіть, що Ви хочете оглянути I. H. C. машину.

У них дистанете також каталог, а єли хочете, пишність до:

International Harvester Company of America
(Incorporated)

Chicago

U S A

